

Milli azadlıqdan
şirin nemət yoxdur!

İlham Əliyev

Start verildi!

Böyük etimad və böyük məsuliyyət...

**Prezident: Biz bu hörməti öz əməlimizlə,
işimizlə, siyasətimizlə qazanmışıq!**

AZERBAIJAN
COP29 HOST

Bax səh. 3

**YENİ
AZƏRBAYCAN**

Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi Azərbaycan xalqının milli sərvətidir
Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur. Yeni Azərbaycan Partiyasının orqanı.

19 dekabr
2023-cü il,
çərşənbə axşamı
№ 232 (6576)
Qiyməti
40 qəpik

Tarixi qələbələrin müəllifi...

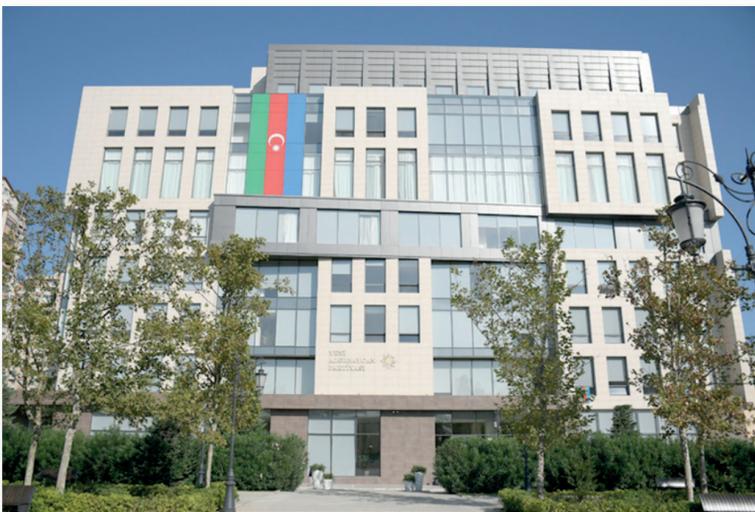

Bax səh. 2

**İlham Əliyev müstəqil Azərbaycanın
yeni inkişaf mərhələsini formalaşdırıb**

Sülh prosesində yeni mərhələ

Bax səh. 2

YAP Mərkəzi Seçki Qərarlarının iclası keçirilib

Dekabrın 17-də Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) Mərkəzi Seçki Qərarlarının ilk iclası keçirilib. İclasda 2024-cü il fevralın 7-nə təyin edilmiş növbədənə Azərbaycan Respublikası Prezidentini seçkilərində İlham Heydər oğlu Əliyevin namizədliyinin təsdiq edilməsi üçün tələb olunan sənədlərin Azərbaycan Respublikası Seçki Məcəlləsinin 54,5 maddəsinə əsasən 2023-cü il dekabrın 16-da Mərkəzi Seçki Komissiyasına təqdim edildiyi, Yeni Azərbaycan Partiyasının Tədbirlər Planında əks olunan digər əsas hərəkət və tədbirlərin də müəyyən olunmuş müddətlərdə icrasının zəruriliyi qeyd olunub. Müzakirələrdən sonra yerli qərarların yaradılması haqqında qərar qəbul edilib və hər bir inzibati ərazi vahidi üzrə YAP yerli seçki qərarlarının tərkibi təsdiqlənib.

Bakıda ilk dəfə...

Ölkəmizin tarixi qədimdir. Bunu respublikamızın ərazisində olan qədim yaşayış məskənləri, əsrlərin sınağından çıxaraq bu günə gəlmiş qiymətli abidələr də aydın göstərir. Xalqımızın keçmişini özündə yaşadan bu mənəvi dəyərlər hələ açılmamış sirlərlə doludur. Bununla belə həmin arxeoloji və memarlıq abidələrinin tədqiqi göstərir ki, bəşər sivilizasiyasının inkişafında xalqımızın da böyük xidmətləri olub. O da məlumdur ki, hər bir xalqın tarixi abidələri dünya mədəni irsinin ayrılmaz hissəsi kimi qəbul edilib. Bu səbəbdən də maddi mədəniyyət abidələrinin mühafizəsi beynəlxalq əhəmiyyətli işdir.

Tarixi irsimizin, dəyərlərimizin, mədəni irsimizin qorunub saxlanması, gələcək nəsillərə çatdırılması işqamətində bir çox tədbirlər, konfranslar, forumlar həyata keçirilib.

Yeri gəlmişkən, ümummilli lider Heydər Əliyevin 100 illik yubileyinə həsr olunan tədbirlər çərçivəsində Heydər Əliyev Fondu və Mədəniyyət Nazirliyinin təşkilatlığı ilə Azərbaycanda ilk dəfə...

Bax səh. 5

Füzuliyə möhtəşəm qayıdı!

İkinci Qarabağ müharibəsində qazandığımız şanlı qələbə Azərbaycanın qarşısında postmüharibə dövrünün reallıqlarına uyğun yeni çağırışlar formalaşdırıb. Hazırda işğaldan azad edilmiş ərazilərin bərpasının həyata keçirilməsi və "Böyük Qayıdış"ın təmin edilməsi üçün mühüm işlər davam edir. Dövlətimiz işğaldan azad olunmuş torpaqlarda həyatın yenidən canlanması, oraya qayıdacaq vətəndaşların rifahının yüksəldilməsi və işlə təminatı istiqamətində mühüm tədbirlər görür. Həmin bölgələrə qayıdacaq soydaşlarımızın yüksək səviyyəli, rahat və təminatlı həyat şəraiti üçün bütün infrastruktur yaradılır...

Bax səh. 5

I Qurultaydan bu günə...

XX əsrin əvvəllərində təhsil, müəllim kadrları ilə bağlı məsələlər acınacaqlı durumda idi. Onların milli birlik kontekstində həllinə nail olmaq zərurəti meydana çıxdı. Bu məqsədlə 1906-cı ilin 15 avqustunda başlanıb, 30 avqustda başa çatan Azərbaycan Müəllimlərinin I Qurultayı ilə bağlı geniş hazırlıq işləri görüldü.

Qurultayda Azərbaycan dilində mövcud proqramlar müzakirə olunub yenisinin tərtib edilməsi, müvafiq dərslərin hazırlanması, təlimin ana dilində aparılması, kənd müəllimlərinin vəziyyətinin yaxşılaşdırılması kimi məsələlər müzakirə olunub.

İlk qurultay Azərbaycan təhsili tarixində mühüm rol oynayıb. Bu qurultayın təşkili və keçirilməsində H.B.Zərdabi, N.Nərimanov, A.Şaiq, S.S.Axundov, F.Ağazadə...

Bax səh. 6

Fransanın çarəsizliyi...

Azərbaycanın mötəbər beynəlxalq tədbirlərə uğurla ev sahibliyi etməsi artıq bir ənənəyə çevrilib. Paytaxtımız Bakı şəhəri növbəti il BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasına Tərəf Dövlətlərin 29-cu Konfransına (COP29) ev sahibliyi edəcək. Məlumdur ki, BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransı 1995-ci ildən hər il keçirilir. Bu tədbirin keçirilməsində əsas məqsəd dünyada iqlim dəyişikliyi ilə mübarizədə irəliləyişləri qiymətləndirməkdir. BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasına Tərəflərin Konfransı-COP Konvensiyanın ali qərar qəbul edən orqanıdır. Hər il dünyanın bütün yerlərindən hökumət nümayəndələri COP-da toplaşaraq iqlim dəyişmələrinin qarşısının alınması...

Bax səh. 6

Rediküllərin "boykot" fiaskosu...

Azərbaycan əhəmiyyətli və əlamətdar siyasi hadisə ərəfəsindədir. 2024-cü ilin fevralın 7-nə təyin edilmiş növbədənə prezident seçkiləri bir sıra məqamları ilə seçilir. İlk növbədə bu seçkilər bütöv halda Azərbaycan ərazilərində keçiriləcək ilk seçki kimi tarixə düşəcək. Eyni zamanda, 2024-cü il seçkiləri bütöv Azərbaycanın gələcək inkişafının ilkin siyasi hadisəsidir - məhz bu seçkilər Azərbaycanın yeni iqtisadi-siyasi mərhələyə qədəm qoymasının başlanğıcı sayılır.

Seçkiyə iştirakla bağlı mövqeyə ortaya qoyan siyasi qüvvələrə...

Bax səh. 7

Uzaq Şərqdə sular durulmur...

Erməni
"sevgisi",
yoxsa
diplomatik
"səhv"

Bax səh. 7

Bax səh. 7

Prezident İlham Əliyev serbiyalı həmkarını təbrik edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Serbiyada növbədənə parlament seçkilərinin uğurla keçirilməsi və "Aleksandar Vučić - Serbiya dayanamalıdır" koalisiyasının inamlı qələbəsi münasibətilə Prezident Aleksandar Vučići təbrik edib. AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlətimizin başçısı təbrik məktubunda qeyd edib: "Səsvərmənin nəticələri Serbiyanın inkişafı və rifahı yolunda həyata keçirdiyiniz siyasətin xalqımızın verdiyi yüksək qiymət və dəstəyi, Sizə olan böyük inam və etimadı bariz şəkildə əks etdirir. Dost ölkə və etibarlı tərəfdaşımız

olan Serbiya ilə əlaqələrimiz bizim üçün xüsusi əhəmiyyət daşıyır. qarşılıqlı etimad və dəstəyə əsaslanan dövlətlərarası münasibətlərimizin hazırkı səviyyəsi və müxtəlif sahələrdə gündən-günə genişlənən səmərəli əməkdaşlığımız bizi olduqca sevindirir. Aramızdakı fəal siyasi dialoq birgə fəaliyyətimizin inkişafında mühüm rol oynayıb. Azərbaycan ilə Serbiya arasında ənənəvi dostluq əlaqələrinin qorunub saxlanmasında və bugünkü səviyyəyə yüksəlməsində Sizin böyük əməyiniz və xidmətləriniz var".

Bu yaxınlarda Serbiyaya səfərini ən xoş təəssüratlarla xatırlayan dövlətimizin başçısı İlham Əliyev Aleksandar Vučićlə səmimiyyət şəraitində keçən görüşünü yüksək qiymətləndirib. "Əminəm ki, Azərbaycan-Serbiya münasibətlərinin və strateji tərəfdaşlığının xalqlarımızın iradəsinə uyğun olaraq daha da möhkəmləndirilməsi və dərinləşdirilməsi yolunda birgə səylərimizi bundan sonra da müvəffəqiyyətlə davam etdirəcəyik", - deyərək Azərbaycan Prezidenti vurğulayıb.

İlham Əliyev 2003-cü il 15 oktyabr tarixində keçirilmiş seçkilərdə seçicilərin 76 faizdən çoxunun etimadını qazanaraq ilk dəfə Azərbaycanın dövlət başçısı seçilib. Son 20 ildə respublikamız Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə bütün istiqamətlərdə tarixi uğurlara imza atıb və əsas hədəflərinə çatıb. Hazırda ölkəmizin nümunəvi inkişaf modeli bütün dünyada maraqla izlənilir və təqdir edilir. Bütövlükdə, son 20 ildə xalqa verilən vədlər bütünlüklə yerinə yetirilib və müstəqil Azərbaycan yeni inkişaf mərhələsinə yüksəlib. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında qazılan uğurlar Ona olan inamı şərtləndirir. Həmin uğurlardan bəzilərinə nəzər salmaq kifayətdir ki, respublikamızın bəhs olunan dövrdə neçə böyük inkişaf yolu keçdiyi barədə konkret təsəvvür yaranır.

İlham Əliyev müstəqil Azərbaycanın yeni inkişaf mərhələsinə formalaşdırıb

İlham Əliyev 2003-cü il 15 oktyabr tarixində keçirilmiş seçkilərdə seçicilərin 76 faizdən çoxunun etimadını qazanaraq ilk dəfə Azərbaycanın dövlət başçısı seçilib. Son 20 ildə respublikamız Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə bütün istiqamətlərdə tarixi uğurlara imza atıb və əsas hədəflərinə çatıb. Hazırda ölkəmizin nümunəvi inkişaf modeli bütün dünyada maraqla izlənilir və təqdir edilir. Bütövlükdə, son 20 ildə xalqa verilən vədlər bütünlüklə yerinə yetirilib və müstəqil Azərbaycan yeni inkişaf mərhələsinə yüksəlib. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında qazılan uğurlar Ona olan inamı şərtləndirir. Həmin uğurlardan bəzilərinə nəzər salmaq kifayətdir ki, respublikamızın bəhs olunan dövrdə neçə böyük inkişaf yolu keçdiyi barədə konkret təsəvvür yaranır.

Tarixi qələbələrin müəllifi...

Azərbaycan xalqı ölkəmizdə 2024-cü il fevralın 7-də keçiriləcək növbədənənar Prezident seçkilərinə hazırlaşır. Bu, respublikamızın ictimai-siyasi həyatında çox mühüm hadisə olacaqdır. Müstəqil Azərbaycanda ilk dəfədir ki, prezident seçkiləri ölkənin bütün ərazisində baş tutacaqdır. Ölkəmizdə keçirilən bütün seçkilər kimi demokratik və şəffaf mühitdə baş tutacaq bu seçkilər xalqın iradəsinə özündə əks etdirəcəkdir.

Dünən Yeni Azərbaycan Partiyası növbədənənar Prezident seçkilərinə namizədini irəli sürüb. Bu barədə qərar partiyasının İdarə Heyətinin genişləndirilmiş iclasında qəbul edilib. Hakimi partiyanın növbədənənar Prezident seçkilərində namizədi Partiyanın Sədri, Azərbaycan Prüzidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev olub. İdarə Heyətinin genişləndirilmiş iclasında həmçinin növbədənənar Prezident seçkilərinə namizəd irəli sürmüş YAP-ın iki solahiyyətli nüvə üzvləri də namizəd qismində irəli sürülmüşdür.

Yeni Azərbaycan Partiyasının qarşıdakı gələcək növbədənənar Prezident seçkilərinə öz namizədi qismində İlham Əliyev irəli sürməsi isə heç də təsadüfi deyil. İlham Əliyev 2003-cü il 15 oktyabr tarixində keçirilmiş seçkilərdə seçicilərin 76 faizdən çoxunun etimadını qazanaraq ilk dəfə Azərbaycanın dövlət başçısı seçilib. Son 20 ildə respublikamız Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə bütün istiqamətlərdə tarixi uğurlara imza atıb və əsas hədəflərinə çatıb. Hazırda ölkəmizin nümunəvi inkişaf modeli bütün dünyada maraqla izlənilir və təqdir edilir. Bütövlükdə, son 20 ildə xalqa verilən vədlər bütünlüklə yerinə yetirilib və müstəqil Azərbaycan yeni inkişaf mərhələsinə yüksəlib. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında qazılan uğurlar Ona olan inamı şərtləndirir. Həmin uğurlardan bəzilərinə nəzər salmaq kifayətdir ki, respublikamızın bəhs olunan dövrdə neçə böyük inkişaf yolu keçdiyi barədə konkret təsəvvür yaranır.

Yeni Azərbaycan Partiyasının qarşıdakı gələcək növbədənənar Prezident seçkilərinə öz namizədi qismində İlham Əliyev irəli sürməsi isə heç də təsadüfi deyil. İlham Əliyev 2003-cü il 15 oktyabr tarixində keçirilmiş seçkilərdə seçicilərin 76 faizdən çoxunun etimadını qazanaraq ilk dəfə Azərbaycanın dövlət başçısı seçilib. Son 20 ildə respublikamız Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə bütün istiqamətlərdə tarixi uğurlara imza atıb və əsas hədəflərinə çatıb. Hazırda ölkəmizin nümunəvi inkişaf modeli bütün dünyada maraqla izlənilir və təqdir edilir. Bütövlükdə, son 20 ildə xalqa verilən vədlər bütünlüklə yerinə yetirilib və müstəqil Azərbaycan yeni inkişaf mərhələsinə yüksəlib. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında qazılan uğurlar Ona olan inamı şərtləndirir. Həmin uğurlardan bəzilərinə nəzər salmaq kifayətdir ki, respublikamızın bəhs olunan dövrdə neçə böyük inkişaf yolu keçdiyi barədə konkret təsəvvür yaranır.

Yeni Azərbaycan Partiyasının qarşıdakı gələcək növbədənənar Prezident seçkilərinə öz namizədi qismində İlham Əliyev irəli sürməsi isə heç də təsadüfi deyil. İlham Əliyev 2003-cü il 15 oktyabr tarixində keçirilmiş seçkilərdə seçicilərin 76 faizdən çoxunun etimadını qazanaraq ilk dəfə Azərbaycanın dövlət başçısı seçilib. Son 20 ildə respublikamız Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə bütün istiqamətlərdə tarixi uğurlara imza atıb və əsas hədəflərinə çatıb. Hazırda ölkəmizin nümunəvi inkişaf modeli bütün dünyada maraqla izlənilir və təqdir edilir. Bütövlükdə, son 20 ildə xalqa verilən vədlər bütünlüklə yerinə yetirilib və müstəqil Azərbaycan yeni inkişaf mərhələsinə yüksəlib. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında qazılan uğurlar Ona olan inamı şərtləndirir. Həmin uğurlardan bəzilərinə nəzər salmaq kifayətdir ki, respublikamızın bəhs olunan dövrdə neçə böyük inkişaf yolu keçdiyi barədə konkret təsəvvür yaranır.

İqtisadi müstəqilliyin təmin olunması

Hər bir ölkənin siyasi müstəqilliyinin təmin olunması və qlobal miqyasda nüfuzunun artması böyük dərəcədə onun iqtisadi inkişaf səviyyəsinə asılıdır. Praqmatik siyasətçi olan Prezident İlham Əliyev hələ 2003-cü ildə seçkiqabağı təbliğat-təşviqat kampaniyası çərçivəsində boyan etmişdi ki, əgər biz iqtisadi müstəqilliyə nail olmasaq, siyasi müstəqilliyimiz də yarımqıç olacaqdır. Azərbaycanın təmsalında bu təzislərin nə qədər real olduğu bir daha təsdiqlənib.

Son 20 ildə Azərbaycanın dövlət siyasətində, bir qayda olaraq, iqtisadi inkişafıbağlı məsələlərin prioritetliyi gözənlənib. Respublikamızda dinamik iqtisadi inkişaf üçün bütün şərtlər yüksək səviyyədə təmin edilib. Həyata keçirilən belə məqsədyönlü siyasətin məntiqi nəticəsi olaraq respublikamızda yüksək rəqabət qabiliyyətinə malik iqtisadiyyat formalaşmışdır. Qüvvəyə gələn iqtisadiyyatın müstəqilliyinə görə Azərbaycan iqtisadiyyatı MDB məkanında birinci yeri yüksəlib. 2004-cü ildən bəri bütün dünyaya üzrə ÜDM istehsalının artımında ən yaxşı göstəricilərdən biri məhz Azərbaycanda qeydə alınıb. Belə ki, son 20 il ərzində respublikamızda ümumi daxili məhsul istehsalında dörd dəfə artım müşahidə edilmişdir. Eləcə də büdcə gəlirlərimiz 30 dəfədən çox artıb. Xarici ticarət dövriyyəsi on dəfədən çox genişlənişmişdir. Bəhs olunan dövrdə respublikamızda müxtəlif sahələrə yönəldilən sərmayələrin ümumi həcmi isə 300 milyard ABŞ dollarından çox olub. Bu sərmayələrin 190 milyard dolları qeyri-enerji sektoruna yatırılmışdır.

Hazırda Azərbaycan sosial-iqtisadi inkişaf üçün zəruri olan etibarlı "maliyyə yastığı"na malik olan ölkədir. Bunun nəticəsidir ki, respublikamız hələ bir neçə il bundan əvvəl xarici borc öhdəliyinin azaldılması strategiyası qəbul edib. Ölkənin xarici borcu ilbəlil azaldılmışdır. Hazırda respublikamızın xarici borc öhdəliyi ümumi daxili məhsulun təxminən 10 faizini təşkil edir. Prezident İlham Əliyev bu rəqəmin daha da kiçiləcəyini bildirib: "2024-cü ilin sonuna qədər, planlarımızın uyğun olaraq, onun həcmi ümumi daxili məhsulun təxminən 7-7,5 faizini təşkil edəcəkdir. Azərbaycanın xarici valyuta ehtiyatları birbaşa xarici borcumuzu on dəfə üstələyir. Başqa sözlə, əgər lazım gələrsə, biz bütün borclarımızı bir neçə ay ərzində ödəyərək bilərəmiz", - deyərək dövlətimizin başçısı vurğulayıb.

rəfədaş imici qazandırdı. Hazırda respublikamıza və onun Lideri İlham Əliyevə həm yerləşdiyi coğrafiyada, həm də uzaq xaricdə böyük hörmət bəslənilib. Azərbaycan Rusiya, Gürcüstan, Türkiyə, İran və Ermənistanla quru sərhədlərinə malikdir. Mərkəzi Asiyadakı ayrı-ayrı ölkələrlə isə bizi Xəzər dənizi birləşdirir. Ölkəmizin qonşuluq siyasəti səmimiyyət, xoş niyyət və beynəlxalq hüquq normalarına əsaslanır. Respublikamız Türkiyə, Gürcüstan, Rusiya, Mərkəzi Respublikamız BMT-dən sonra ən

Azərbaycan beynəlxalq aləmdə etibarlı tərəfdaş kimi hörmət və inam qazanıb

Asiya dövlətləri ilə münasibətləri strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə yüksəlib. Ölkəmiz və xalqımız belə yüksək səviyyəli qonşuluq münasibətlərindən məmnundur və bununla qürur duyur. Ölkəmizin qonşuluq siyasətində Ermənistan ən zəif həlqəni təşkil edir ki, bunun da məsuliyyəti və günahı qonşu dövlətin əvvəlki və indiki hərbi-siyasi rəhbərliyinin üzərinə düşür.

Ölkəmizin nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlarında, o cümlədən də Birləşmiş Millətlər Təşkilatında (BMT) yüksək fəallığı da diqqəti cəlb edir. Azərbaycan - 5 mart 1992-ci ildə üzv seçildiyi bu qurumda müvəffəqiyyətlə təmsil olunmaqla tarixi nailiyyətlərə imza atır. Bir zamanlar BMT sıralarında sırası üzv olan Azərbaycan indi qurumun nüfuzlu, prinsipial mövqeyi ilə fərqlənən üzvlərdən birinə çevrilmişdir. Qısa müstəqillik tarixinə malik olan Azərbaycanın 2011-ci il oktyabrın 24-də BMT Baş Assambleyasının plenar iclasında gizli səsvermənin nəticələrini əsasən 2012-2013-cü illərdə Şərqi Avropa bölgəsinin qurumun Təhlükəsizlik Şurasında təmsil edəcək qeyri-daimi (müvəqqəti) üzv seçilməsini diplomatiyamızın BMT zirvəsi kimi səciyyələndirə biləcəkdir.

böyük beynəlxalq təşkilat olan Qoşulma Hərəkatında da (QH) səmərəli fəaliyyət göstərir. Qoşulma Hərəkatı dövlət və hökumət başçıların 25-26 oktyabr 2019-cu il tarixlərində Bakıda keçirilmiş 18-ci Zirvə Görüşündə quruma sədrlik Azərbaycanla həvalə olunub. Eyni zaman

Ərazi bütövlüyümüz təmin, suverenliyimiz bərpa olundu

Son 20 ildə ölkəmizin Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə qazandığı uğurlardan bəhs edərkən ərazi bütövlüyümüzün və suverenliyimizin təmin olunmasını xüsusi qeyd etmək lazımdır. Aparılan sülh danışıqlarında fəallıq göstərən, daim konstruktivlik ortaya qoyan İlham Əliyev müxtəlif auditoriyalar qarşısında qətiyyətlə bildirdirdi ki, Azərbaycan işğal faktı ilə heç vaxt barışmayacaq, sülh danışıqları nəticə verməyəcəyi təqdirdə, işğalın nəticələri başqa yollarla aradan qaldırılacaq. Beləliklə, ölkənin ərazi bütövlüyünün təmin olunması daim Azərbaycanın gündəliyinin mərkəzində saxlanılmışdır. Sülh danışıqları ilə paralel şəkildə, dayanıqlı milli iqtisadiyyatın quruldu, maliyyə imkanları artırıldı, güclü ordu formalaşdırıldı. 44 günlük Vətən müharibəsində Azərbaycanın məhz öz gücünə qazandığı şanlı

Qələbə sayəsində üç onillik ərzində işğal altında qalmış torpaqlarımız azad olundu və beləliklə, tarixi ədalət öz yerini tapdı. Bu böyük qələbənin sevincini xalqımıza Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə bütün döyüş əməliyyatlarını yüksək səviyyədə yerinə yetirən rəşadətli Silahlı Qüvvələrimiz yaşadı. Azərbaycan 44 günlük müharibədə son 200 illik tarixinin ən şanlı səhifəsini yazdı. Əldə olunan Qələbə tarixdə əbədi qalacaq.

Cari il sentyabrın 19-da başlayan və cəmi 23 saat ərzində uğurla tamamlanan anti-terror tədbirlərinin nəticəsində isə Azərbaycanın Qarabağ üzərində suverenliyi tam təmin olundu. Prezident İlham Əliyev oktyabrın 15-də - dövlət başçısı seçilməsinin 20 ilinin tamam olduğu əlamətdar gündə Xan-kənddə üçrəngli bayrağımızı ucaltmaqla bütün Azərbaycan xalqına sonsuz sevinc hissi yaşadı.

Mübariz ABDULLAYEV

Sülh prosesində yeni mərhələ

2020-ci il Vətən müharibəsi və lokal antiterror tədbirləri regionda yeni şərtlər formalaşdırmaqla yanaşı, sülh prosesində də mühüm çalarlar əlavə edildi. Belə ki, proseslərin dəyərləndirən bəzi güc mərkəzləri artıq etiraf edirlər ki, Cənubi Qafqaz yeni inkişaf mərhələsinə keçib.

lində siyasi-iqtisadi münasibətlər sisteminin ən mühüm "stansiyalarıdır" və bu mənada Azərbaycanın bölgədə stabililiyi və təhlükəsizliyi bərqərar etməsi qlobal müstəvidə də mühüm mənə kəsb edir. Azərbaycan ilə Ermənistan arasında münasibətlərin normalaşdırılmasına maraqlıdır", - deyən C. Bayramov vurğuladı ki, Türkiyə Azərbaycan üçün dost və qardaş ölkə olmaqla yanaşı, Ermənistanın qonşusudur. Zətən Azərbaycan masada varsa, Türkiyə də masada var. Eyni praqmatik düşüncə ilə Ermənistan tərəfi də hərəkət etsə, Türkiyənin masada olması Ermənistanın özü üçün də əlverişli olardı.

Bəli, Türkiyə regionun əsas siyasi oyunçularından biri kimi prosesdə fəal şəkildə iştirak edir. Rəsmi Ankara "Şuşa Bəyannaməsi"ni əsasən Azərbaycanla strateji və hərbi müttəfiqdır. Eyni zamanda, Ermənistan ilə münasibətlərin nizamlanması üçün mühüm prosesə start verilib. Ağdamda yerləşən Rusiya-Türkiyə Birgə Monitorinq Mərkəzi də fəaliyyət göstərir. Bütün bu faktlar Türkiyənin sülh yaratma prosesində daha aktiv rol almaq imkanlarını ortaya qoyur.

Ən əsası Ermənistan Azərbaycanla yanaşı, həm də Türkiyə ilə münasibətlərinin normalaşdırılmasına çalışır. İrəvan üçün Türkiyənin prosesdə aktiv iştirakı, sülh yaratma prosesində fəal təmsilçiliyi mühüm dividendlər vəd edə bilər. Başqa sözlə, Türkiyənin həm də sülhə təminat verməsi Ermənistan ilə aralarındakı etirafı artırır.

rin yaxın zamanda normalaşması, sülhün əldə olunması bütövlükdə regionun ümumi inkişafı fonunda izah olunur ki, bu da yeni əsaslara söykənir - xüsusilə, Türkiyə - Azərbaycan güc mərkəzinin fəal iştirakı və soyi ilə bölgənin yeni iqtisadi-siyasi sima alması

rini normalaşdırılmasına çalışır. İrəvan üçün Türkiyənin prosesdə aktiv iştirakı, sülh yaratma prosesində fəal təmsilçiliyi mühüm dividendlər vəd edə bilər. Başqa sözlə, Türkiyənin həm də sülhə təminat verməsi Ermənistan ilə aralarındakı etirafı artırır.

mad mühitinin daha da güclənməsinə yol açar. Sözsüz də Türkiyə tərəfi dəfələrlə bəyan edib ki, Ermənistanla yürüdülmüş proses Azərbaycanla məsləhətləşmələr fonunda inkişaf etdirilir.

Türkiyənin sülh prosesinə töhfəsi...

ması sülh üçün perspektivli zəmin formalaşdırmaqdadır. Bunu anlayan və görən qlobal oyunçular özləri də etiraf

edirlər ki, sülhün formalaşması üçün əsas regional aktorun - Türkiyənin prosesdə iştirakı vacibdir.

Türkiyənin masada olması...

Türkiyənin xarici işlər naziri Hakan Fidanın Bakı səfəri əsnasında səsləndirilən fikirlər sülhün yeni mərhələsindən xəbər verir. Belə ki, birgə mətbuat konfransında nazir Fidan bildirdi ki, bölgədə sülh, rifah və inkişaf olmalıdır və Türkiyə bundan sonra sülh olmasını dəstəkləyir: "İki ölkə arasındakı görüşləri dəstəkləyirik. Azərbaycan və Ermənistan arasında münasibətlərin normalaşması ilə Türkiyə də normalaşmanı təmin edəcəkdir".

Mətbuat konfransında çıxış edən Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhan Bayramov da qeyd etdi ki, Azərbaycanın və Türkiyənin regionda sülh və sabitliyin təmin olunması ilə bağlı mövqeləri eynidir. "Türkiyə Ermənistanın qonşusudur və prosesə bilavasitə aidiyyəti olmayan, çoxsaylı təşəbbüslər irəli sürən bəzi üçüncü ölkələrdən fərqli olaraq bilavasitə region ölkəsidir və burada dayanıqlı sülhün, inkişafın, iqtisadi əməkdaşlığın bər-

Yeni dövrdə Türkiyənin artan rolu...

Bu arada, beynəlxalq rəy də məhz Türkiyənin prosesdəki rolunun artırılmasını önə çəkir. Məsələn, ABŞ rəsmiləri Azərbaycan və Ermənistan arasında münasibətlərin normalaşdırılmasında Türkiyənin məhsuldar rolunu yüksək dəyərləndirir. ABŞ Dövlət Departamentinin sözcüsü Metyu Miller bildirir ölkəsi Türkiyənin bu prosesdə məhsuldar rolunu alqışlayır.

Beləliklə, ABŞ rəsmisinin bu fikirləri olduqca mühüm nüanslara söykənir. Ankaranın Azərbaycan - Ermənistan münasibətlərinin normalaşmasında daha məhsuldar rol oynaya biləcəyi fikri ABŞ-ın regionda yeni siyasi situasiya formalaşdırılmasını etirafı kimi də qəbul oluna bilər. Vurğulanmalıdır ki, Türkiyə son

dövlərdə müstəqil global aktor kimi bir sıra regionlarda sabitliyin formalaşması prosesində iştirak edir. Məsələn, Yaxın Orta Şərq, Aralıq dənizi hövzəsi, eləcə də Mərkəzi Asiyada sabitləşdirici və iqtisadi inteqrasiya prosesinin mühüm iştirakçısı kimi ön çıxan Türkiyə mühüm uğurlara imza atıb. Ərəb dünyasında birləşdirici funksiyə üstlənən Ankara bəzi mövqeləri də dəstəkləyir - Türkiyənin Yaxın Orta Şərqdə sülhün əldə olunması prosesindəki rolu artıqca yeni nizam ortaya çıxır. Bu isə özündə mühüm yenilikləri və çağırışları əks etdirir. Mərkəzi Asiya - Cənubi Qafqaz - Kiçik Asiya geocoğrafi məkanı Şərq-Qərb əlaqələrinin daha da güclənməsi üçün mühüm perspektiv kimi qəbul olunur. Bu isə qeyd edildiyi kimi Türkiyənin sülh yaratma missiyasını daha da gücləndirə biləcək amillərdir.

P.İSMAYILOV

Ümummilli Lider xalqımızın milli qürur və iftixar mənbəyidir

Müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurucusu, ulu öndər Heydər Əliyevin dövlətçilik tariximizin ən şanlı səhifələrini təşkil edir. “Heydər Əliyev İli”ndə fəxrli belə bir reallığı bir daha qeyd edirik ki, bugünkü Azərbaycan ümummilli lider Heydər Əliyevin görmək istədiyi Azərbaycandır. Azərbaycanın Günəş kimi dünyaya doğmasını istəyən ulu öndər Heydər Əliyev, eyni zamanda, torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsini, ərazi bütövlüyümüzün təmin olunmasını, soydaşlarımızın dogma yurd-yuvalarına qayıdışını arzuladı. Hər zaman bu çağırışı etmişdir: “Arzu edirəm ki, sizinlə birlikdə gedək Şuşaya. Gedəcəyik, inanmı ki, gedəcəyik. Şuşa Azərbaycanın gözdür, hər bir azərbaycanlı üçün bu, iftixar mənbəyidir. Şuşa bizim mədəniyyətimizin, tariximizin rəmzidir. Şuşa hamı üçün əzizdir. Amma tək Şuşa yox, Laçın dağları da belə əzizdir. Heç vaxt biz Laçınısız yaşaya bilmərik. Ağdam kimi gözəl bir şəhər, Füzuli, Cəbrayıl, Zəngilan, Qubadlı, Kəlbəcər in o bulaqları, Kəlbəcərin o İsti suyu. Biz onları yaşaya bilmərik.” Ümummilli Liderin bu arzusunu reallığa çevirən dövlət başçısı, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev Şuşa şəhərinin 2020-ci il noyabrın 8-də işğaldan azad edildiyi gün xalqımıza müraciətində böyük qürur hissi ilə “Xoşbəxt adamam ki, ata vəsiyyətini yerinə yetirdim. Şuşanı azad etdik! Bu, böyük Qələbədir! Şahidlərimizin, Ulu Öndərin ruhu şaddır bu gün! Gözün aydın olsun Azərbaycan! Gözünüz aydın olsun dünya azərbaycanlıları! Əziz Şuşa, sən azadsan! Əziz Şuşa, biz qayıtmışıq! Əziz Şuşa, biz səni dirçəldəcəyik! Şuşa bizimdir! Qarabağ bizimdir! Qarabağ Azərbaycandır!” söylədi.

Təbii ki, bu uğurlara yol açan möhkəm təməl oldu. Azərbaycanın müstəqilliyinin bərpasının ilk illərində yaşadıkları tariximizin qara səhifəsi kimi daim vərəqlənir. Bugünümüzün uğurlarını düzgün dəyərləndirmək üçün o illərdə ölkəmizin hansı faciələrə, təhlükələrə üz-üzə qaldığını yada salmağa bir zərurət duyulur. Azərbaycan 1993-cü ildə ulu öndər Heydər Əliyevin xalqın təkidli tələbi ilə hakimiyyətə qayıdırdıqdan sonra müstəqilliyin səvincini yaşamağa başladı. Həmin illərdə ölkəyə rəhbərlik edənlərin süris-təsizliyi, idarəçilik qabiliyyətlərinin yoxluğu, öz şəxsi ambisiyalarını dövlət maraqlarından üstün tutmaları ucubandan Azərbaycan müstəqilliyini itirmək, bir dövlət olaraq dünyanın siyasi xəritəsindən silinmə təhlükəsi ilə üz-üzə qalmışdır. Azərbaycan xalqının sabaha ümidi yox idi. Ölkədə kaos, anarxiya, özbaşınalıq, iqtisadi böhran baş alıb gedir, torpaqlarımız biri-birinin ardınca işğal edilirdi. Belə bir çətin vəziyyətdə xalq üzünü xilaskarına-ümummilli lider Heydər Əliyevə tutdu.

Ümummilli İder Heydər Əliyevin adı çəkiləndə bütün həyatını dövlətin, xalqının işiqləndirən, ulu öndər, ölkəsini hər zaman zərivələrdə görmək istəyən, ideyaları ilə gələcəyini aydın mənzərəsinə təqdim edən şəxsiyyət göz önünə gəlir. Tarixdə şəxsiyyətlərin rəhbərlik etdiyi dövlətlər çox nadir hallarda böyük qürur hissi ilə qeyd edilir ki, Orduda xidmət edən zabıtların böyük əksəriyyəti bu liseyin yetirmələridir. Xalqımızın milli varlığını təsdiqləyən Azərbaycan dilinin qorunması və inkişafına diqqət ulu öndər Heydər Əliyevin hakimiyyətinin birinci dövründə xüsusi olaraq gündəmədə saxlanılmışdır. Azərbaycan dilinə həqiqi dövlət dili statusu qazanmağa yönəlmiş fəaliyyətinin bəhrəsidir ki, 1978-ci il Konstitusiyasında Azərbaycan dilinin dövlət dili statusu təsbit olundu. Dövr baxımından, sözün əsl mənasında qəhrəmanlıq bərabər olan belə bir addım məhz gələcəyimizə müstəqil yeni Azərbaycanın naminə atılmışdır. Azərbaycan dilinin idarəçilikdə geniş tətbiqi, bütün böyük klassiklərin İttifaq miqyasında yayımlanmasını keçirilməsi və sair kimi addımlar ümummilli lider Heydər Əliyevin gələcək milli dövlətçiliyimizin ideya təməlinə dəyən siyasətinin əməli nəticələridir. Ümumilliyini təsdiqləyən xalq üzünü xilaskarına-rahbərliyinin birinci dövründə ulu öndər Heydər Əliyev özünün qeyri-adi idarəçilik bacarığı, polad iradəsi və yüksək vətənpərvərliyi sayəsində, uzaqgörən və məqsədyönlü qərarları ilə çox qısa müddətdə respublikamızda sosial-iqtisadi, elmi-texniki və mədəni sahələrin inkişafında böyük sıçrayışa nail olmuşdur. Tariximizin gedişatının və həyatımızın əhəmiyyətli mərhələsini təşkil edən SSRİ-nin rəhbərliyindən biri kimi çalışıqı və irimiyasını layihələr həyata keçirdiyi illərdə özünü bir daha parlaq surətdə təzahür etdirmişdir. Ulu öndər Heydər Əliyev bütün varlığı ilə sevdiyi və canından əziz bildiyi doğma xalqın mənafeələrini daim önə çəkməsi və respublikamızın inkişafı üçün malik olduğu bütün imkanlardan istifadə etmişdir.

Zamanın hökmü ilə ötən əsrin 90-cı illərində dövlət müstəqilliyini bərpa edən Azərbaycan Ermənistanın təəcüvü, xarici təzyiqlər və daxili çəkişmələr üzündən dünyanın siyasi xəritəsindən silinmə və dövlətçiliyini itirmək təhlükəsi ilə qarşılaşmışdır. Taleyimizin həll olduğu ağır bir zamanda xalqın təkidli tələbinə səs verərək yenidən hakimiyyətə qayıdan Ümummilli lider Heydər Əliyev doğma Vətənin xilası naminə misilsiz fədakarlıq nümayiş etdirmiş, ölkəmizi ictimai-siyasi pərkəndəliyən və anarxiyanın məngənəsindən qurtarmış, bütün sahələrdə müşahidə olunan dərin tənəzzülün qarşısını almış, yenidən qurduğu və hər cür qəsdlərdən qoruduğu dövlətin dayanıqlı inkişaf yolunu müəyyən etmişdir. Onun ölkəmizə rəhbərliyi illəri xalqımızın nadir tarixi imkanlardan faydalanaraq, böyük əziyyətlə bəhasinə öz müstəqilliyini əbədi və dönməz etdiyi tale-

verən sürətli inkişaf strategiyasının gerçəkləşdirilməsi təşkil etmişdir. O, Azərbaycanı keçmiş İttifaqın ən geridə qalmış respublikasından ən qabaqcıl ölkəsinə çevirdi. Onun rəhbərliyi ilə o illərdə güclü sənaye potensialı mütəsir müstəqil Azərbaycana xidmət edir.

Həmin illərdə dahi şəxsiyyət Heydər Əliyevin Azərbaycanın müstəqil gələcəyini düşünərək böyük uzaqgörənliklə atdığı ad-

yüklü mərhələdir.

Əgər 1993-cü ildə ulu öndər Heydər Əliyev xalqın təkidli tələbi ilə hakimiyyətə qayıtmayı, bu gün Azərbaycan adlı dövlətin varlığını təsəvvür etmək belə çətin olardı. Əvvəldə də qeyd etdiyimiz kimi, xalq ən çətin məqamda üzünü Xilaskarına - Ümummilli Liderə tutdu. Ulu öndər Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışı Azərbaycanın qarşısında geniş imkanlar açdı. 15 iyun tarixinin ölkə-

baycının beynəlxalq aləmdə tanındılması idi. O, Azərbaycanın etrafında yaradılan informasiya blokadasının qarşısını istiqamətində mühüm addımlar ataraq erməni yalanlarının ifşa olunmasına, Azərbaycan haqqıqlarının olduğu kimi qəbuluna soy göstərdi. Baxmayaraq ki, dünyanın ikili standartlara əsaslanan siyasi həqiqətlərimizin olduğu kimi qəbuluna bir mənəe idi, amma xalqımız hər zaman haqqın, ədalətin qalib gələcəyinə əmin idi.

cü ilin oktyabr ayında ulu öndər Heydər Əliyev xalqın mütləq əksəriyyətinin dəstəyi ilə Prezident vəzifəsinə seçildi və ölkəmizin böhrandan çıxma prosesi artıq başladı. Biz bu tarixi yaxşı bilməliyik. O tarixi yaşayamırlar isə bunu öyrənməlidirlər: “Mən dəmişəm, bizim dərsliklərdə bu tarixlə bağlı geniş məlumat verilməlidir. O tarixin canlı şahidləri öz xatirələrini bölüşməlidirlər ki, bu tarix əbədi yaşasın. Bu müstəqillik tariximiz möhz ondan başladı, 1991-ci ilin oktyabrından yox... O dövrü bilməyən, o vaxt yaşaymayan gənc nəsil bilməlidir ki, nəyin bahasına biz müstəqilliyi qoruyub saxlaya bilmişik. Kimə biz borcluuyq. Əgər Heydər Əliyev o vaxt hakimiyyətə gəlməşəydi, bu gün Azərbaycan bəlkə də ancaq kimsinəsə ölinin altında bir oyuncaq dövlət kimi, bir yarımmüstəmləkə kimi yaşaya bilərdi.” Həmin qurultayda keçilən yolun təhlili, YAP-ın irəli sürdüyü hər bir təşəbbüsün, qəbul etdiyi qərarın Azərbaycanın gələcəyinə xidmət etməsi fonunda bu əminlik də xüsusi qeyd olundu ki, Yeni Azərbaycan Partiyası bundan sonra da ölkədə gedən bütün proseslərin mərkəzində olaçaq. 1992-ci ildə “Yeni Azərbaycan uğrunda!” devisi ilə fəaliyyətə başlayan Yeni Azərbaycan Partiyası bu gün müasir dövrün tələblərini özündə əks etdirən yeni programını “Biz bilikdə güclüyüük!” devisi altında icra edir. Azərbaycanın hər bir uğurunda öz payı olan YAP daim yeni hədəflərə doğru inamla addımlayır. Bugünümüzün əsas hədəfi “Böyük Qayıdış” programının uğurlu icrası və soydaşlarımızın dogma yurd-yuvalarına tam şəkildə qayıdışdır.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin xidmətləri sırasında 2003-cü ildə xalq tarixi müraciəti xüsusi yer tutur. Bu müraciət Azərbaycanın şanlı Zəfərə gedən yolunun başlanğıcı oldu. Ümummilli Lider həmin müraciətdə bildirilmişdir: “Üzümü Sizə - həmvətənlərimə tutaraq, qarşıdan gələcək prezident seçkilərində prezidentliyə namizəd, mənim siyasi varisim, Yeni Azərbaycan Partiyası sədrinin I müavini İlham Əliyevi dəstəkləməyə çağırıram. O, yüksək intellektli, pragmatik düşüncəli, müasir dünya siyasətini və iqtisadiyyatını gözəl bilən, enerjili və təşəbbüskar bir şəxsiyyətdir. Sizi əmin edirəm ki, həm İlham Əliyev, həm də Yeni Azərbaycan Partiyası bundan sonra da xalqımızın ən layiqli övladlarını öz etrafında sıx birləşdirərək Azərbaycan dövlətinin inkişafı və xalqımızın firavanlığı yolunda çox işlər görəcəklər. İnanıram ki, mənim axıra çatdırma bilmədiyim tələklili məsələləri, planları, işləri Sizin köməyiniz və dəstəyinizlə İlham Əliyev başa çatdırma biləcək. Mən Ona özüm qədər inanıram və gələcəyə böyük ümidlər bəsləyirəm.”

Son 20 ildə hər bir vədini konkret əməli işi ilə təsdiqləyən cənab İlham Əliyev 2020-ci ildə Azərbaycanın çoxsəhifəli tarixinin Zəfər səhifəsini yazdı. Dövlət başçısı, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev ata vəsiyyətini yerinə yetirdiyi üçün özünü xoşbəxt hiss etdiyini qürurla bildirdi. Tarixi Zəfərimizdən sonrakı dövr mühüm uğurlarla diqqətdədir. Belə ki, 2023-cü ilin 19 sentyabr tarixində Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin başladığı bir günlük lokal anti-terror tədbirləri nəticəsində suverenliyimiz tam bərpa edildi. Cənab İlham Əliyev ilk dəfə Prezident seçilməsinin 20-ci ildönümündə 15 oktyabr tarixində Azərbaycan Bayrağını Xankəndidə, Xocalıda, Ağdərədə və Xocavənddə ucaltdı. Xankəndidən xalqa müraciətində son 20 ildə bütün vədlərini, qarşıya qoyduğu vəzifələri uğurla icra etdiyini böyük qürur hissi ilə qeyd etdi. 8 noyabr-Zəfər Günündə Xankəndi şəhərində keçirilən hərbi paradda Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev bir daha bu mesajı ünvanladı: “Biz göstərdik ki, Qarabağ Azərbaycandır, döyüşərək, vuruşaraq, heç nəyə baxmayaraq və bu gün hər kəs bilməlidir ki, bizimlə bundan sonra heç kim zərər görməz. Ermənistan rəhbərliyi əgər revanşist fikirlərə qaşırsın, Ermənistanın arxasında dayanandan manipulyasiyaya öyrəmiş ölkələr əgər yana də Azərbaycan üçün hansısa məkrli plan qurursa, o, bugünkü parada bir nəzər yetirsin. Bilsin ki, burada mənə çox gəlməz. Dövlətimizin və bizim 100 mənə çox onlar kimi igidlərimiz var və heç bir qüvvə bizi təhdid edə bilməz. Biz istənilən müstəvidə döyüşə hazırıq, siyasi, lazımlarsa, hərbi meydanlarda bunu göstərməmişik. XXI əsrdə heç bir ordu bizim qədər peşəkarlıq, fədakarlıq göstərməmişdir. Heç bir xalq öz doğma torpağını bu qədər əziz tutub uğrunda ölməyə gətirməmişdir. Bunu biz hamımız yaxşı bilirik, bunu dünya da bilir.”

Artıq üç ildir əzad Qarabağda və Şərqi Zəngəzürdə Azərbaycan bərpə-quruculuq işləri həyata keçirilir. Dövlət başçısı, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin və birinci xanım Mehriban Əliyevanın bu torpaqlara hər bir səfərləri tarixi hadisə olmaqla yanaşı, Böyük Qayıdış programının uğurla başa çatmasına doğru atılan addımdır. Müzəffər Ali Baş Komandan bu torpaqlardan belə bir çağırışı daim Ermənistanə və ona havadarlıq edən dövlətlərə çatdırır: “Bu gün biz əzad Qarabağdayıq. Bu gün biz əzad Zəngəzürdayıq. Biz - bu torpaqların sahibləri bu torpaqlara qayıtmışıq və bundan sonra biz bu torpaqlarda əbədi yaşayacağıq. Azərbaycan xalqının mənim sözlərimə inamı məni daha da çox inandırır ki, biz buna nail olacağıq. Xalqımız birləşdi, bir amal uğrunda, bir müqəddəs ideya uğrunda birləşdi və istədiyinə nail oldu.”

Tarixi ədalətə söykənən növbəti hədəfimiz Qərbi Azərbaycanın qayıdışımızdır. Dövlət başçısı İlham Əliyevin “Nəyi, necə və nə vaxt etmək lazımdır bilərəm” prinsipi hər bir hədəfə zamanında nail olmağımızda öz əksini tapır. Xalqımız tam əmindir ki, Qərbi Azərbaycana qayıdışımız reallığa çevriləcək. Heydər Əliyev yolu hər zaman Azərbaycana möhtəşəm uğurlar qazandırır.

dımlardan biri gənclərin keçmiş İttifaqın ən nüfuzlu ali məktəblərinə göndərilməsi kimi dəyərli təhsil əməliyyatının başlanması oldu. Bu yolla Azərbaycanın elmi və kadr potensialı yüksəldiyi kimi, xalqımızın milli-mənəvi, əxlaqi dəyərlərinin təbliği də həyata keçirildi. Milli hərbçi kadrların hazırlanması da xalqın müstəqil gələcəyini düşünen ulu öndər Heydər Əliyev üçün böyük əhəmiyyətli məsələ idi. Məhz Onun gərgin səyləri nəticəsində 1971-ci ildə Cəmiş Naxçıvanski adına hərbi lisey yaradıldı. Bu gün böyük qürur hissi ilə qeyd edirik ki, Orduda xidmət edən zabıtların böyük əksəriyyəti bu liseyin yetirmələridir. Xalqımızın milli varlığını təsdiqləyən Azərbaycan dilinin qorunması və inkişafına diqqət ulu öndər Heydər Əliyevin hakimiyyətinin birinci dövründə xüsusi olaraq gündəmədə saxlanılmışdır. Azərbaycan dilinə həqiqi dövlət dili statusu qazanmağa yönəlmiş fəaliyyətinin bəhrəsidir ki, 1978-ci il Konstitusiyasında Azərbaycan dilinin dövlət dili statusu təsbit olundu. Dövr baxımından, sözün əsl mənasında qəhrəmanlıq bərabər olan belə bir addım məhz gələcəyimizə müstəqil yeni Azərbaycanın naminə atılmışdır. Azərbaycan dilinin idarəçilikdə geniş tətbiqi, bütün böyük klassiklərin İttifaq miqyasında yayımlanmasını keçirilməsi və sair kimi addımlar ümummilli lider Heydər Əliyevin gələcək milli dövlətçiliyimizin ideya təməlinə dəyən siyasətinin əməli nəticələridir. Ümumilliyini təsdiqləyən xalq üzünü xilaskarına-rahbərliyinin birinci dövründə ulu öndər Heydər Əliyev özünün qeyri-adi idarəçilik bacarığı, polad iradəsi və yüksək vətənpərvərliyi sayəsində, uzaqgörən və məqsədyönlü qərarları ilə çox qısa müddətdə respublikamızda sosial-iqtisadi, elmi-texniki və mədəni sahələrin inkişafında böyük sıçrayışa nail olmuşdur. Tariximizin gedişatının və həyatımızın əhəmiyyətli mərhələsini təşkil edən SSRİ-nin rəhbərliyindən biri kimi çalışıqı və irimiyasını layihələr həyata keçirdiyi illərdə özünü bir daha parlaq surətdə təzahür etdirmişdir. Ulu öndər Heydər Əliyev bütün varlığı ilə sevdiyi və canından əziz bildiyi doğma xalqın mənafeələrini daim önə çəkməsi və respublikamızın inkişafı üçün malik olduğu bütün imkanlardan istifadə etmişdir.

Zamanın hökmü ilə ötən əsrin 90-cı illərində dövlət müstəqilliyini bərpa edən Azərbaycan Ermənistanın təəcüvü, xarici təzyiqlər və daxili çəkişmələr üzündən dünyanın siyasi xəritəsindən silinmə və dövlətçiliyini itirmək təhlükəsi ilə qarşılaşmışdır. Taleyimizin həll olduğu ağır bir zamanda xalqın təkidli tələbinə səs verərək yenidən hakimiyyətə qayıdan Ümummilli lider Heydər Əliyev doğma Vətənin xilası naminə misilsiz fədakarlıq nümayiş etdirmiş, ölkəmizi ictimai-siyasi pərkəndəliyən və anarxiyanın məngənəsindən qurtarmış, bütün sahələrdə müşahidə olunan dərin tənəzzülün qarşısını almış, yenidən qurduğu və hər cür qəsdlərdən qoruduğu dövlətin dayanıqlı inkişaf yolunu müəyyən etmişdir. Onun ölkəmizə rəhbərliyi illəri xalqımızın nadir tarixi imkanlardan faydalanaraq, böyük əziyyətlə bəhasinə öz müstəqilliyini əbədi və dönməz etdiyi tale-

mizdə Milli Qurtuluş Günü kimi qeyd olunması həmin günün dövlətimiz, xalqımız üçün önəmli qərarı şəkildə bürüzə verir. Heç də təsadüfi deyildir ki, insanların öz həyatlarının bugünkü yüksək səviyyəsini, Azərbaycanın dünyaya səs salan davamlı uğurlarını, ölkəmizin gələcək inkişaf perspektivlərini ulu öndər Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışı ilə əsaslandırırırlar. 1993-cü il iyunun 9-da Naxçıvandan Bakıya qayıdışı ilə Azərbaycan dövlətçiliyinin Xilaskarı kimi xalqa qurtuluş yolu ilə bələdçilik edən ulu öndər Heydər Əliyev bir neçə gündən sonra, yeni iyunun 15-də yekdilliklə Azərbaycan Ali Sovetinin Sədri seçildi. 1993-cü il oktyabrın 3-də isə xalq yekdilliklə öz tarixi seçimini etdi və ulu öndər Heydər Əliyevi gənc müstəqil Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçdi. Əminliklə deyə bilərik ki, xalqımızın həmin tarixi seçimi ilə bugünkü qüdrətli Azərbaycan dövlətinin təməli qoyuldu.

Ümummilli Lider Heydər Əliyev ilk gündən sabitliyin yaradılmasını bütün inkişafın əsası kimi qeyd edərkən bu istiqamətdə mühüm addımlar atdı. 1994-cü il 12 may tarixində Ermənistanla atəşkəs sazişinin imzalanması ölkədə ictimai-siyasi sabitliyin yaranmasında əhəmiyyətli rol oynadı. Bu mühüm addım elə həmin ilin 20 sentyabr tarixində “Əsrin müqaviləsi”nin imzalanması şərtləndirdi. Ulu öndər Heydər Əliyev dünya təcrübəsini istinadən bildirmişdir ki, sayələr birləşdirilmədən, təcrübə mübadiləsi aparılmadan heç bir dövlət təkbaşına iqtisadi tərəqqiyə nail ola bilməz. “Əsrin müqaviləsi” Azərbaycanın iqtisadi və siyasi mövqeyinin möhkəmlənməsində, beynəlxalq arenada etibarlı tərəfdaş kimi nüfuz qazanmasında mühüm rol oynadı. Ümummilli Liderin müəllifi olduğu neft strategiyası Azərbaycana davamlı uğurlar qazandırdı, etibarlı, arzuolunan tərəfdaş kimi mövqeyini möhkəmləndirdi. Dahi şəxsiyyət hər zaman xalqın sosial rifah halının yaxşılaşdırılması prioritet məsələ kimi öndə saxladı. Onun Fərmanı əsasında Dövlət Neft Fondunu yaradılması da bu məqsədə xidmət etdi. Ümummilli Lider belə bir çağırışı səsləndirmişdir ki, neft Azərbaycanın ən böyük sərvəti olub, xalqa, özü də təkəndi nəslə deyil, həm də gələcək nəsillərə mənsubdur. Neft Fondunda toplanan vəsaitlərin təyinatı üzrə xərclənməsi, səffəlliyin yüksək səviyyədə qorunması mühüm sosial-iqtisadi layihələrin icrası ilə müşayiət olunur ki, bu da öz növbəsində ölkənin hərtərəfli inkişafını təmin edir.

Azərbaycanın hərtərəfli inkişafını şərtləndirən mühüm amillərdən biri də iqtisadi və siyasi islahatların vəhdətinin yaradılmasıdır. Ümummilli Lider belə bir çağırışı da diqqətə çatdırırdı ki, demokratiya bizim strateji kursumuzun əsas mahiyyətini təşkil edir. Heç bir qüvvə Azərbaycanı bu yoldan döndərə bilməz. Azərbaycan ilk gündən demokratik, hüquqi, dünyəvi dövlət quruculuğu yolunu tutaraq bu istiqamətdə mühüm addımlar atdı. Ümummilli Lider demokratik cəmiyyətin varlığını təsdiqləyən bütün atributların bərkərar olmasına - insan hüquqlarının qorunmasına, müstəqil, azad mətbuatın formalaşdırılmasına, çoxpartiyalı sistem yaradılmasına, demokratiya, beynəlxalq standartlara cavab verən seçkilərin keçirilməsinə və sair kimi demokratik dəyərlərin qorunmasına xüsusi diqqət yönəltdi. Ölkəmizdə demokratik təsisatların formalaşdırılması üçün normal şərait yaradıldı. Ulu Öndərin Azərbaycan dövlətçiliyi qarşısında ən böyük xidmətlərindən biri müstəqil dövlətin yeni, müasir Konstitusiyasının hazırlanması və ümumxalq səsverməsi yolu ilə qəbulu oldu.

Ümummilli lider Heydər Əliyevin fəaliyyətinin əsas istiqamətlərindən biri də Azor-

Malik Həsənov,
Milli Məclisin deputatı

Prezidentliyə neçə nəfərin namizədliyi irəli sürülüb?

N.BAYRAMLI

Ölkəmizdə seçki kampaniyasına rəsmi start verilib. Mərkəzi Seçki Komissiyası qanunvericiliyə əsasən müvafiq tədbirlərə başlayıb.

Demokratik seçki mühitinin göstəricisi-dir ki, ölkəmizdə fəaliyyət siyasi partiyalar keçirilən seçkilərdə fəal iştirak edir.

lör. Bu realığı qarşından gələn növbədən-kənar prezident seçkiləri haqqında da deyə bilərik. Məlum olduğu kimi, Yeni Azərbaycan Partiyası İdarə Heyətinin dekabrın 15-də keçirilmiş genişləndirilmiş iclasında partiyanın Sədri İlham Əliyevin prezidentliyə namizədliyi irəli sürülüb. Artıq bununla bağlı müvafiq sənədlər Mərkəzi Seçki Komissiyasına təqdim olu-

nub. Qeyd edək ki, Böyük Quru-luş Partiyasının sədri Fazil Mustafa, Sosial Tədqiqatlar Mərkəzi İdarə Heyətinin sədri, deputat Zahid Oruc, Böyük Azərbaycan Partiyasının (BAP) sədri Elşad Musayev, Milli Cəbhə Partiyasının (MCP) sədri Razi Nurullayev, Bütöv Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyasının sədri (BAXCP) Qüdrət Həsənzadə və keçmiş Liberal Demokrat Partiyasının sədri Fuad Əliyevin də növbədən-kənar prezident seçkilərində iştirak etmək üçün namizədliyi irəli sürülüb. Bununla

da prezidentliyə namizədliyi irəli sürülənlərin sayı yeddiyə çatıb.

Seçki Məcəlləsinə əsasən bütün namizədlər bərabər hüquqə malikdirlər və bərabər öhdəliklər daşıyırlar, namizədlərin hamısına seçki qabığı fəaliyyət üçün bərabər şərait təmin edilir. Nəzərə alınmalıdır ki, növbədən-kənar seçkilərin keçirilməsinə dair qərar ölkədə siyasi partiyaların üzvlərinin reyestrinin dövlət qeydiyyatına alınması prosesinin tamamlanmasından sonra qəbul olunub. Bununla da seçkilərdə iştirak etmək üçün dövlət qeydiyyatına alınmış bütün siyasi partiyalara imkan yaradılıb. Bu yanaşma ölkədə ətəllətli rəqəbat mühitinin təmin edildiyinin bariz nümunəsidir.

Hərbi təhsilə təşviq...

Ordu quruculuğu istiqamətində növbəti mühüm addım

Ulu Öndərin əsasını qoyduğu ənənə davam edir

Bir vaxtlar xalqımızın bədxahları guya azərbaycanlıların herb sahəsində hansısa uğurlara imza atmaq qabiliyyətində olmadıqları, gənclərimizin hərbi təhsildən uzaq durduqları barədə yanlış rəylər formalaşdırmağa çalışırdılar. Təbii ki, bu qəbildən olan informasiyalar qarşılıq səcüyə daşıyırdı. Azərbaycan generalı və hərbiçiləri çar Rusiyanın ordusunda, keçmiş sovet dönmində, İkinci Dünya müharibəsində böyük şücaətlər göstərərək ali hərbi təltiflərə layiq görüldülər.

Respublikamızda ixtisaslaşmış hərbi təhsilin əsası isə xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyev tərəfindən qoyulub. O, sovet dönmində Azərbaycana rəhbərlik edərkən böyük uzaqgörənliklə müxtəlif sahələrdə gələcək müstəqilliyimizin möhkəm özlülərini yardıb. Tam qətiyyətlə deyə bilərik ki, bunlardan biri də Heydər Əliyevin müstəsna səyləri ilə respublikamızda 1971-ci ildə Cəmiyyət Naxçıvanski adına Hərbi Məktəbinin yaradılmasıdır. Bu məktəbin fəaliyyəti Azərbaycanda gənclər arasında herb sənətinə marağın güclənməsinə, azərbaycanlı zabıt kadrların hazırlanmasına yol açdı. Azərbaycan dövlət müstə-

qilliyini bərpa edəndən sonra C.Naxçıvanski adına Hərbi Məktəb ordu quruculuğunun əsas bazalarından birinə çevrildi. Sonralar məhz Heydər Əliyevin səyləri nəticəsində azərbaycanlı gənclərin Bakı Ali Birləş-

miş Komandanlıq və Bakı Ali Hərbi Dənizçilik məktəblərinə qəbulu, eləcə də keçmiş SSRİ-nin digər hərbi məktəblərinə güzəştli şərtlərlə qəbulu mümkün oldu. 1993-cü ildə xalqın təkidli tələbi ilə Heydər Əliyevin Azərbaycanın siyasi rəhbərliyinə qayıtması ilə vahid komandanlığa tabe olan ordu quruculuğu istiqamətində zəruri addımlar atıldı. Heydər Əliyev 1998-ci il mayın 22-də Əlahiddə Azərbaycan Korpusunun yarandığı günün - 26 iyun tarixinin Azərbaycanda Si-lahlı Qüvvələr Günü elan olunması barədə Sərəncam imzaladı. 1999-cu il fevralın 20-də isə Prezident Heydər Əliyev Hərbi Akademiyanın yaradılması haqqında Fərman imzalamaqla, herb sahəsində milli kadr ehtiyatının formalaşması prosesini keyfiyyət etibarını ilə yeni inkişaf mərhələsinə çıxartdı.

Ölkənin üç regionunda hərbi kolleclər yaradılacaq

Ölkəmizdə sonrakı mərhələdə müasir texnika və peşəkər kadrlarla təchiz olunmuş ordu quruculuğu siyasəti Prezi-

Hərbi təhsil, peşəkər kadrların hazırlanması müasir ordu quruculuğunda müstəsna önəm daşıyır. Azərbaycan 44 günlük müharibəni və lokal xarakterli antiterror tədbirlərini qalibiyyətlə başa çatdırsa belə ölkəmizdə müasir ordu quruculuğu siyasəti uğurla davam etdirilir. Bu, fəaliyyət bir neçə istiqə-

mətdə aparılır ki, yüksək səviyyəli peşəkər kadrların hazırlanması da bu mənada diqqət mərkəzindədir. Prezident İlham Əliyevin "Gənclərin hərbi sahədə təhsil almasının təşviq edilməsi ilə bağlı tədbirlər haqqında" Fərman imzalaması bu məqsədlə atılan növbəti addımdır.

dent İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirildi. Müzəffər Ordumuz Vətən müharibəsində 300-dən çox yaşayış məntəqəsini bilavasitə döyüş meydanında işğaldan azad etdi. Cari il sentyabrın 19-da başlayan lokal xarakterli antiterror tədbirləri cəmi 23 saat ərzində uğurla ta-

mamlandı. Xüsusi olaraq qeyd etmək lazımdır ki, həm Vətən müharibəsində, həm də antiterror tədbirlərində mülki

əhali və infrastruktur ziyan çəkmədi. Bütün bu kimi faktlar ordumuzun yüksək səviyyəsinə, o cümlədən də hərbiçilərimizin peşəkərləşməsinə xəbər verir. Müzəffər ordumuzun şəxsi heyəti müharibədə innovativ texnikanı məharətlə idarə etdi, yeni yanaşmalar ortaya qoydu və XXI əsrin müharibəsini aparaq cəmi 44 gün ərzində düşməni kapitulyasiyaya məruz qoydu.

Prezident İlham Əliyevin imzaladığı yeni Fərman Ordumuzun peşəkər kadrlarla təchizatına geniş imkanlar açacaq. Sənədə əsasən Nazirlər Kabineti peşəkər gizir heyətinin hazırlanması məqsədilə Bakı, Gəncə şəhərində və Naxçıvan Muxtar Respublikasında Azərbaycan Respublikası Müdafiə Nazirliyinin strukturuna daxil olan Milli Müdafiə

Universitetinin tabeliyində 3 xüsusi təyinatlı hərbi kollecini üç ay müddətində yaradılmasını təmin edəcək. Sərəncamda geniş təşviq tədbirlərinin görülməsi nəzərdə tutulub. Sənəddə qeyd olunub ki, 2024-2025-ci tədris ilindən başlayaraq təhsil almaq üçün Azərbaycan Respublikası Müdafiə Nazirliyinin strukturuna daxil olan Milli Müdafiə Universitetinin tabeliyindəki ali təhsil müəssisəsinin bakalavriat səviyyəsinə, o cümlədən bakalavriat səviyyəsinin hazırlıq kursuna və hərbi kolleclərə qəbul olunmuş kursantlar üçün 500 (beş yüz) manat, hərbi liseylərə qəbul olunmuş kursantlar üçün 300 (üç yüz) manat məbləğində bərdəlik ödəmə təsis edilsin. Fərmana əsasən 2024-2025-ci tədris ilindən başlayaraq təhsil olunan sənəddə nəzərdə tutulan təhsil müəssisələrində təhsil alan kursantlara müvafiq məbləğlərdə aylıq ödəmələr veriləcək. Fərmanda digər güzəştlər də nəzərdə tutulub. Həmçinin Nazirlər Kabinetinə "Gənclərin Azərbaycan Respublikası Müdafiə Nazirliyinin xüsusi təyinatlı təhsil müəssisələrində təhsil almalarına dair 2024-2033-cü illər üçün Tədbirlər Planı"nın layihəsini hazırlayıb Azərbaycan Prezidentinə təqdim etmək tapşırılıb.

MÜBARİZ

"Mədəni irs" forumu keçirilib

Günel ABBAS

Ölkəmizin tarixi qədimdir. Bunu respublikamızın ərazisində olan qədim yaşayış məskənləri, əsrlərin sınağından çıxaraq bu günə qədər qalmış qiyəməli abidələr də aydın göstərir. Xalqımızın keçmişini özündə yaşadan bu mənəvi dəyərlər hələ açılmamış sirlərlə doludur. Bununla belə həmin arxeoloji və memarlıq abidələrinin tədqiqi göstərir ki, bəşər sivilizasiyasının inkişafında xalqımızın da böyük xidmətləri olub. O da məlumdur ki, hər bir xalqın tarixi abidələri dünya mədəni irsinin ayrılmaz hissəsi kimi qəbul edilir. Bu səbəbdən də maddi mədəniyyət abidələrinin mühafizəsi beynəlxalq əhəmiyyətli işdir. Tarixi irsimizin, dəyərlərimizin, mədəni irsimizin qorunub saxlanması, gələcək nəsillərə çatdırılması istiqamətində bir çox tədbirlər, konfranslar, forumlar həyata keçirilir. Yeri gəlmişkən, ümummilli lider Heydər Əliyevin 100 illik yubileyinə həsr

olunan tədbirlər çərçivəsində Heydər Əliyev Fondu və Mədəniyyət Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə Azərbaycanda ilk dəfə "Mədəni irs" forumu keçirilib.

Tanınmış tarixçi, arxeoloq, rəssam, memar, heykəltaraş, sənətkar və sahə üzrə digər mütəxəssislərin iştirakı ilə müzakirələrin aparılacağı forumda mədəniyyətin və milli irsin yaşadılması, inkişafı və təbliği, mövcud vəziyyət, maddi və qeyri-maddi irsimizə, təsviri və tətbiqi sənətə, tarixi abidələrə dövlət dəstəyi və digər istiqamətlərdə diskussiyalar olub.

Forumda "Azərbaycanın daşınmaz tarixi - mədəni irsinin tədqiqi və mühafizəsi problemləri", Postkonflikt dövründə Azərbaycanın tarixi - mədəni və təbii irsinin qorunması məsələləri, Azərbaycanda daşınmaz mədəni irs: muzey işi və müasir çağırışlar, Qeyri-maddi mədəni irsin mühafizəsi və müasir çağırışlar mövzuları üzrə panellər təşkil olunub.

Panellərdə müvafiq sahələrin mövcud vəziyyəti və gələcək perspektivlər barədə fikir mübadiləsi aparılıb. **Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdada 705 tarixi və mədəniyyət abidəsi dövlət qeydiyyatına alınıb**

Mədəniyyət nazirinin müavini Səadət Yusifova Azərbaycanda ilk dəfə keçirilən "Mədəni İrs" forumunda çıxışı zamanı deyib ki, aparılan təhlillər nəticəsində müəyyən olunub ki, həmin ərazilərdə çoxsaylı

dövlət qeydiyyatına alınmayan tarixi, arxeoloji və memarlıq əhəmiyyətli daşınmaz mədəni irs obyektləri də mövcuddur: "İşğal dövründə onlar məqsədlə dağılıb, vandalizmə məruz qalıb, 47 abidə yer üzündən silinib. 2020-2022-ci illərdə Mədəni irsin qorunması, bərpası və inkişafı Dövlət Xidməti tərəfindən 433 tarix-mədəniyyət abidəsinə baxış keçirilib, eləcə də həmin ərazilərdə yerləşən dövlət qeydiyyatına alınmayan tarixi, memarlıq, arxeoloji əlamət daşın 182 obyektin - yeni aşkar olunmuş abidənin monitorinqi aparılıb", - nazir müavini qeyd edib.

Azərbaycanda dövlət səviyyəsində mühafizə olunan abidələrin sayı 6 000-dən çoxdur

Onun sözlərinə görə, hazırda ölkəmizdə dövlət mühafizəsinə götürülmüş 6 308 abidə mövcuddur: "1 400-dən artıq tarix və mədəniyyət əhəmiyyətli obyekt yeni aşkar edilmiş abidə qismində qeydə alındı. 26 tarix-mədəniyyət qoruyulmuş fəaliyyət göstərir. Onlardan 4-ü UNESCO-nun Ümumdünya İrs Siyahısına daxil edilib", - o vurğulayıb.

Qeyd edilib ki, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə ilk abidələrin bərpa edilməsi məqsədilə Heydər Əliyev Fondunun səyləri nəticəsində mümkün olub: "Ölkə rəhbərliyinin tapşırığı ilə Şuşa şəhərində yerləşən Yuxarı Gövhər Ağa və Saatlı məscidlərinin, Milli Xalça Muzeyinin Şuşa filialının, Mehmandarovların malikə kompleksinin, Ağdamda Cümə məscidinin bərpası Heydər Əliyev Fondu tərəfindən Azərbaycan mədəni irsinin qorunması adına görülən çoxsaylı işlərdən yalnız bir neçəsidir".

Azərbaycanın qeyri-maddi mədəni irsi hibrid təhdidlərlə üzləşir

S.Yusifova bildirib ki, itməkdə olan de-

korativ tətbiqi sənət istiqamətlərinin bərpası və yeni formalarda yenidən həyata qaytarılması, innovasiyaların tətbiqi, ənənələrin nəsilən-nəslə ötürülməsi qeyri-maddi mədəni irsin mühafizəsi və yaşadılmasına sistemli yanaşmanı şərtləndirir: "Məhz qeyri-maddi mədəni irs ölkəmizdə qarşılaşdığı hibrid təhdidlər sırasında ön sıralardan birini tutur. Hazırda 23 qeyri-maddi mədəni irs elementi UNESCO-nun Ümumdünya qeyri-maddi mədəni irs üzrə Reprerentativ siyahısına daxil edilib və bu proses gələcəkdə də davam edəcək. Son üç il ərzində ərazi bütövlüyünü və suverenliyini bərpa etmiş Azərbaycanın gələcəkdə qarşılaşacağı təhdidlər əsasən mədəni irs, tarix və ümumilikdə, mədəniyyətlə bağlı olacaq".

Nazir müavini vurğulayıb ki, "Mədəni İrs" forumunun gedişində mədəni irsin qorunması ilə bağlı müzakirələrə çıxarılaçaq məsələlər və təkliflər diqqətə alınacaq. 2040-cı ilə hədəflənmiş yeni Mədəniyyət Konsepsiyasında öz əksini tapacaq: "İnanıram ki, bu forum mədəni irsimizin düzgün qorunması və gələcək nəsillərə ötürülməsinə öz töhfəsini verəcək".

Rəssamların kolleksiyalarına sahib çıxmaqla bağlı Mədəniyyət Nazirliyinə çağırış edilib

Sənətsünas Rəfael Gülməmmədov çıxışı zamanı qeyd edib ki, rəssamların kolleksiyalarına mütəmadi olaraq baxış keçir-

Füzuliyə möhtəşəm qayıdış!

Daha 94 nəfər doğma torpağında yaşayacaq...

Y.SAHİB

İkinci Qarabağ müharibəsində qazandıqımız şanlı qələbə Azərbaycanın qarşısında postmüharibə dövrünün reallıqlarına uyğun yeni çağırışlar formalaşdırıb. Hazırda işğaldan azad edilmiş ərazilərin bərpasının həyata keçirilməsi və "Böyük Qayıdış"ın təmin edilməsi üçün mühüm işlər davam edir. Dövlətimiz işğaldan azad olmuş torpaqlarda həyatın yenidən canlanması, oraya qayıdacaq vətəndaşların rifahının yüksəldilməsi və işlə təmini istiqamətində mühüm tədbirlər görür. Həmin bölgələrə qayıdacaq soydaşlarımızın yüksək səviyyəli, rahat və təminatlı həyat şəraiti üçün bün-

tin infrastrukturular yaradılır. Artıq 380 ailə-1392 nəfər keçmiş məcburi köçkün Füzuli şəhərində müasir texnologiyalar əsasında inşa olunmuş mənzilərdə yaşayır. Dünyən Füzuli şəhərinə daha

22 ailə - 94 nəfər köçürülüb. Bununla da 1392 nəfərin Füzulidə daimi məskunlaşması təmin edilir.

Doğma diyarına qayıtdığım üçün çox sevinirəm

Füzuli sakini Ağa Ağayev sözlərinə görə, torpaqlarımız işğaldan azad olunduqdan sonra hər gün Füzuliyə qayıtmağı səbirsizliklə gözləyib: "Doğma diyarım Füzuliyə qayıtdığım üçün çox sevinirəm. Allah Prezidentimizi var eləsin, şəhidlərimizə rəhmət eləsin, qazilərimize can-sağlığı versin. Bu günü bizə yaşadamlar məhz onlardır".

Sevincimə görə gecəni yatmamışam...

Füzuli sakini Mələhət İbrahimova bildirib ki, Füzuliyə qayıtdığı üçün sevincinin həddi hüdudu yoxdur: Füzuliyə qayıdış sevincimə görə gecəni yatmamışam. Bizim doğma diyara qayıdışımızın sə-

bəbkarları canı-qanı bahasına torpaqlarımızı azad edən şəhidlərimiz və qazilərimize. Allah şəhidlərimizin rəhmət eləsin, qazilərimize can-sağlığı versin. Ali Baş Komandanımıza bu günləri bizə yaşatdığı üçün təşəkkür edirik".

Doğma yurdumun hər yerini görmək istəyirəm

Doğma diyarım Füzulinin hər yerini görmək istəyirəm. Keçmiş məcburi köçkün, Füzuli sakini

Süleyman Cənnətiyevin sözlərinə görə, torpaq həsrəti ilə qaçqınlıq həyatı yaşamaq çox çətindir: "56 yaşında doğma Füzuliyə qayıdırəm. Yaxınlarımızın məzarlarını tapıb ziyarət etmək istəyirəm. Allah Prezidentimizi qorusun. Onun rəhbərliyi ilə Müzəffər Ordumuz torpaqlarımızı işğaldan azad etdi. Allah şəhidlərimizə rəhmət eləsin, qazilərimize can-sağlığı versin".

Füzulini 12 yaşında tərki etmişdim...

Füzuli sakini Mətanəy Zeynalova qeyd edib ki, Füzulini 12 yaşında tərki etmək məcburiyyətində qalıb: "Ümummilli lider "Heydər Əliyev İli"ndə öz doğma diyarına köçməyim mənim üçün özəl tarixdir. Bu gün biz tarixi bir günü yaşayırıq. Bu tarixi bizə yaşadamlar şəhidlər və qazilərdir. Şəhidlərimizin ruhu qarşısında baş əyirəm, qazilərimize təşəkkür edirəm. Ən əsası Ali Baş Komandanımıza təşəkkür edirəm ki, bu tarixi günü bizə yaşatdı".

Günel ABBASOVA

XX əsrin əvvəllərində təhsil, müəllim kadrları ilə bağlı məsələlər acınacaqlı duruma idi. Onların milli birlik kontekstində həllinə nail olmaq zərurəti meydana çıxdı. Bu məqsədlə 1906-cı ilin 15 avqustunda başlanmış, 30 avqustda başa çatmış Azərbaycan Müəllimlərinin I Qurultayı ilə bağlı geniş hazırlıq işləri görüldü.

Qurultayda Azərbaycan dilində mövcud proqramlar müzakirə olunub yenisinin tərtib edilməsi, müvafiq dərslərin hazırlanması, təlimin ana dilində aparılması, kənd müəllimlərinin vəziyyətinin yaxşılaşdırılması kimi məsələlər müzakirə olunub.

İlk qurultay Azərbaycan təhsili tarixində mühüm rol oynayıb. Bu qurultayın təşkili və keçirilməsində H.B.Zərdabi, N.Nörimanov, A.Şaiq, S.S.Axundov, F.Ağazadə, F.B.Köçəri böyük fəallıq göstərilib.

İkinci qurultay 1907-ci il avqustun 25-də öz işinə başlayıb. Qurultayda 1906-cı ildə çağırılan qurultayın tərtib etdiyi proqramlara, Azərbaycan dili və hesab kitablarına, Azərbaycan dilində tədris üsulunun işlənilməsinə və s. məsələlərə baxılıb.

Qurultayda əsas yer ruhani məktəblərinin işini nizama salmağa verilib. İlahiyyət dərslərinin üsuli-cədidlə aparılması üçün mollalara pedaqoji kurs açmaq məsələsi qaldırıldı, orob əlifbasının islahı təklif olundu. Eyni zamanda, ibtidai qızlar məktəbi üçün ümumi və müntəzəm proqram tərtibi Mahmudbəyova tapşırıldı və Müəllimlər İttifaqının nizamnaməsinə qəbul etmək məsələsi ortaya gətirildi.

Dövlət səviyyəsində keçirilən ilk qurultay

Əvvəlki qurultaylardan fərqli olaraq 1919-cu ilin avqustunda (20 avqust-1 sentyabr) başlanmış III qurultay artıq dövlət səviyyəsində keçirilib, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti qurultayın təşkilinə xüsusi vəsait ayırdı.

Qurultayın Xalq Maarif Nazirliyinə təqdim etdiyi təkliflər əsasında bütövlükdə məktəb islahatı və xüsusi olaraq təhsilin məzmununa milliləşdirilməsi əsas tutan proqram və dərslərin islahatı üzrə müvafiq proqram hazırlamaq məqsədilə hökumət komissiyası yaradıldı.

Sayca IV qurultay 1925-ci il mayın 25-də öz işinə başladı. 250 nəfər nümayəndənin iştirak etdiyi bu ali məclis Suralar İttifaqının beynəlxalq vəziyyəti, Şura quruluşunda maa-

rif məsələləri, müəllimlərin cəmiyyətdə rol məsələlərini müzakirə edərək müvafiq qərarlar qəbul etdi.

Məruzə əsasında qurultayın geniş qətnaməsi qəbul edildi. Qətnamədə yeni sovet məktəbinin gələcək inkişaf yolları müəyyənləşdirildi, ötən illərdə (1920-25-ci illər) məktəb quruculuğu sahəsində görülmüş işlərə yekun vuruldu, qarşıdakı dövrdə məktəb şöbə-kəsinin daha da inkişaf etdirilməsi, qadın təhsilinin prioritetlərdən biri kimi ön plana çəkilməsi, məktəb tikintisi, yeni tipli maarif ocaqlarının yaradılması, savadsızlığa qarşı mübarizə, dərslərin genişləndirilməsi və digər mədəni-maarif məsələlərinin həlli yolları qərar alındı.

V qurultay 1931-ci il yanvarın 25-də keçirilib. Azərbaycan Mərkəzi İcraiyyə Komitəsinin sədri Q.Musabəyov giriş sözü ilə çıxış etdi. ASSR Xalq Komissarları Sovetinin sədri D.Bünvazadənin məruzəsi dinlənilib, kənd müəllimləri üçün əlavə güzəştləri əks etdirən qətnamə qəbul edildi. Qurultay ümumi icbari

real vəziyyət təhlil olundu.

1960-cı ilin 14 noyabrında Azərbaycan SSR EA-nın binasında işə başlamış VII qurultayda respublika maarif naziri, professor M.Mehdizadə məktəblərin yenidən qurulmasının ilk yekunlarını təhlil edən məruzəsində "Məktəbin həyatla əlaqəsini möhkəmlətmək və ölkədə xalq maarifi sistemini daha da inkişaf etdirmək haqqında" qərarla bağlı Azərbaycan müəllimlərinin qarşısında duran vəzifələri şərh etdi.

1967-ci ilin 26 yanvarında öz işinə başlayan VIII qurultayda Azərbaycan SSR maarif naziri M. Mehdiadzinin "Sov.İKP-nin XXIII qurultayın qərarları ilə əlaqədar olaraq Azərbaycan SSR-də ümumtəhsil məktəblərinin işinin daha da yaxşılaşdırılması haqqında" geniş məruzəsi dinlənilib müzakirə olundu.

Azərbaycan SSR müəllimlərinin 18-19 may 1978-ci il tarixlərində Bakıda keçirilən IX qurultayı Sov.İKP MK-nin Siyasi Bürosu

təhsilin həyata keçirilməsi, savadsızlığın ləğvi barədə məsələlərə xüsusi əhəmiyyət verib.

1946-cı ilin 26 avqustunda başlayan VI qurultay ağır və dəhşətli müharibədən sonra respublika məktəblərində təlim və tərbiyə işlərinin yüksəldilməsi; müəllim hazırlığı və ixtisasının artırılması məsələlərini müzakirə etməyi gündəliyə salıb. Birinci mövzuda Azərbaycan SSR maarif naziri, akademik M.İbrahimov məruzə edib, ümumi icbari təhsil qanununun yerinə yetirilməsi, təhsilin keyfiyyətinin yüksəldilməsi, müəllimlərin ixtisasının təkmilləşdirilməsi, pedaqoji elmün öyrənilməsi, məktəbə rəhbərlik və s. haqqında

üzvlüyünə namizəd, Azərbaycan KP MK-nin birinci katibi Heydər Əliyevin geniş nitqi ilə açıldı.

Azərbaycanda müvafiq qərarla bağlı görülən işlər və vəzifələr nitqə şərhini tapıb. "Ümumtəhsil məktəbləri şagirdlərinin təlimini, tərbiyəsini və əməyə hazırlanmasını daha da təkmilləşdirmək haqqında" partiya və hökumət qərarında əksini tapmış vəzifələrlə bağlı geniş məruzə dinlənilib.

1987-ci ilin iyununda indiki Heydər Əliyev sarayında keçirilən X qurultayda Azərbaycan SSR maarif naziri, professor K.Rəhimov və Respublika Texniki Peşə Təhsil Komitəsinin sədri H.İsayev məruzə edib,

I Qurultaydan bu günə...

Azərbaycan Müəllimlərinin XVI Qurultayı keçirilib

geniş və əhatəli çıxışlarda 1984-cü il təhsil islahatı istiqamətləri ilə bağlı görülən işlərə aydınlıq gətirildi.

Azərbaycan müəllimlərinin XI və XII qurultayları müstəqillik dövründə keçirilən ali məclislər kimi seçiyəvidir.

XI qurultay 1998-ci il sentyabrın 25-də Heydər Əliyev sarayında keçirildi. 1995 nəfər nümayəndə qeydiyyatdan keçib, ilk dəfə olaraq Azərbaycan müəllimlərinin himni məhz həmin qurultayda səsləndirildi.

Ulu Öndərin təbriki...

Müəllimlərin 2003-cü ilin 4 oktyabrında Heydər Əliyev sarayında keçirilən XII qurultayı ulu Öndər Heydər Əliyevin təbrik məktubu ilə açıldı.

Qurultayda milli təhsilimizin problemlərindən, qarşıda duran vəzifələrdən sözlər açıldı. Vurğulanıb ki, böyük siyasətçi, ümummilli lider Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında Azərbaycan məktəbi, milli təhsilimiz çox böyük uğurlar qazanıb.

2008-ci il sentyabrın 22-də Azərbaycan müəllimlərinin XIII qurultayı keçirildi. Qurultaydakı çıxışlarda qeyd olunub ki, Azərbaycan təhsili bütün parametrlərdə uğurları ilə dünya miqyaslı təşkilatların diqqətini cəlb edir. Təhsil sistemində qazanılan nailiyyətlərdə ölkə rəhbəri İlham Əliyevin misilsiz xidmətləri olduğu çıxışlarda öz əksini tapıb.

Milli təhsilimizin inkişaf dinamikasını nümayiş etdirən növbəti qurultay ərəfəsindəyik. Ötən bu illər ərzində həyata keçirilən bir çox

layihələr nəticəsində istər ümumi orta, istər peşə, istər orta ixtisas, istərsə də ali təhsil sistemində nəzərə çarpacaq irəliləyişlər barədə bu ilin dekabrında keçiriləcək XIV qurultayda ətraflı məlumat verilməsi nəzərdə tutulub.

2018-ci il noyabr ayının 28-də Bakı Kongres Mərkəzində Azərbaycan müəllimlərinin XV qurultayı keçirilib. Qurultayda dövlət və hökumət nümayəndələri, millət vəkilləri, tanınmış ziyalılar, media qurumlarının rəhbərləri iştirak ediblər. Qurultaya ümumi təhsil, orta ixtisas və peşə təhsili müəssisələrindən 1400-ə yaxın, ali təhsil müəssisələrindən isə 200-dən artıq nümayəndə olub.

2023-cü il 16 dekabr tarixində isə ümummilli lider Heydər Əliyevin 100 illik yubileyinə həsr olunmuş Azərbaycan müəllimlərinin XVI qurultayı başa çatıb. Qurultayın ikinci gündə Prezident İlham Əliyevin təbrik məktubunda əksini tapan konseptual müddəalar ətrafında çıxışları və plenar sessiyalarda irəli sürülən təklifləri nəzərə alaraq qətnamə qəbul edilib.

Daha sonra Prezident İlham Əliyevin Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş 2023-cü ilin "Heydər Əliyev İli" elan edilməsi ilə bağlı tədbirlər planının icrası ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 24 iyun tarixli Sərəncamı ilə ali təhsilin bakalavriat səviyyəsində əyani formada təhsil alan, təhsildə yüksək nailiyyətləri olan 100 tələbəyə "Heydər Əliyev adına təqəüd" təqdim olunub.

İki gün davam edən qurultayda "Ümummilli Lider Heydər Əliyev və Azərbaycan təhsili", "İşğaldan azad edilmiş ərazilərə "Böyük Qayıdış", "Azərbaycan dili yeni çağırışlar müstəvisində", "Rəqəmsallaşma, sünitələkdə və təhsilin transformasiyası", "Ümumi təhsilin məzmununa müasir yanaşmalar", "Ümumi təhsilin idarə olunmasına müasir yanaşmalar", "Peşə təhsili və gələcək üçün bacarıqlar", "Müəllim hazırlığı və müəllimlərin peşəkar inkişafının prioritet məsələləri", "Elm və ali təhsilin inteqrasiyası" və s. mövzularda panellərdə müzakirələr aparılıb.

Məlumat azadlığı

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Məqalə "Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi"nin maliyyə dəstəyi ilə "Fikir, söz və məlumat azadlığının, plüralizmin inkişaf etdirilməsi" istiqaməti üzrə hazırlanmışdır

Y.BAYRAMOVA

Söz və məlumat azadlığı demokratiyanın əsas prioriteti hesab olunur. Belə ki, söz azadlığının olmadığı ölkələrdə insan hüquqlarının pozulması hallarına daha çox rast gəlinir. Həqiqi dövlət və vətəndaş cəmiyyətinin formalaşması prosesinin ayrılmaz tərkib hissələrindən biri də kütləvi informasiya vasitələrinin müstəqil fəaliyyətinin təmin edilməsidir. Müasir dövrdə məlumat və söz azadlığı cəmiyyətin və dövlətin demokratik inkişaf göstəricisi kimi qəbul olunur.

Hər bir cəmiyyətdə dəqiq, qərəzsiz məlumat aldığı zaman güclənir və sosial, siyasi savadlılıq səviyyəsi artır. Bu istiqamətdə əsas platformalar isə hazırda media resurslarıdır. Günün reallığı ondan ibarətdir ki, bu gün sosial şəbəkələrdə istənilən informasiyaya rast gəlmək mümkündür. Yayılan informasiyaların nə dərəcədə həqiqəti əks etdirməsi isə müzakirələrə açıq məsələdir. Ciddi media resurslarında gündəmə gələn informasiyaların

etibarlılığı dərəcəsi daha yüksəkdir.

Mövzunu "Yeni Azərbaycan" a dəyərləndirən "Bakı xəbər" qəzetinin baş redaktoru Aydın Quliyev bildirib ki, ölkəmizdə söz və məlumat azadlığının qanunvericilik əsaslarını müəyyənləşdirən, tənzimləyən müəmməl qanunlar toplusu mövcuddur: "Bu qanunlara uyğun olaraq söz və məlumat azadlığının çox aydın, praktik modeli formalaşmışdır. Söz azadlığının ölkədə ən mühüm tənzimləyicisi, təbii ki, Azərbaycan qanunlarıdır. Biliyin ki, məlumat azadlığını da tənzimləyən ayrıca qanunlar mövcuddur. O cümlədən məlumat toplusu və s. kimi kamill qanunvericilik aktlarımız var. Aydın məsələdir ki, bütün hallarda söz və məlumat azadlığını mövcud qanunvericilik aktlarının tələblərinə uyğunlaşdırmaq çətin olur. Müəyyən hallarda söz və məlumat azadlığının istədiyi hallarda rast gəlinir, bunu tənzimləyən qanunvericilik aktlarının yaradıldığı geniş imkanlardan heç də yətorinəcə istifadə etmək təzəhürlerini görürük. Amma ümumən proses qanunun normalarına və Konstitusiyaya əsaslanaraq uyğun davam edir".

A.Quliyev bildirib ki, söz azadlığı

ğının praktiki həyata keçirilməsinin ən müxtəlif institutları artıq yaradılıb: "Bu sırada onlayn və audiovizual media orqanlarını, kitab çapını, elmi tədqiqat, araşdırma işlərini, şəxsi yazışmaların məxfiliyini də qeyd etmək olar. Hansı ki, bunlar ölkədə söz azadlığının ifadə olunmasının müxtəlif və zəngin formalarından biridir. Dövlətin müvafiq strukturları söz azadlığının inkişafı üçün yeni yaranan institut və vasitələr təqdim edir, onlara dəstək verir. Artıq rəqəmsal müstəvidə audio və videokontent materiallarının yayıldığına da müşahidə edirik. Bu da əvvəlki söz azadlığı institutlarının üzərində yaranmış əvəzi yeni texnologiyalardır. Məlumat azadlığı ilə də bağlı praktikanın institutlaşmasının şahidiyik. Məlumat azadlığının tənzimləyən qanun normaları mövcuddur, həm də məlumat bazalarına qanunvericilik çərçivəsində sərbəst çıxış imkanları təmin olunub. Dövlət sirrlərinin qorunması ilə bağlı ayrıca qanunvericilik aktı var. Məlumatların toplanması və yayılması ilə bağlı fəa-

Cəmiyyətin savadlılıq dərəcəsinin artmasında mühüm amil

liyyət formaları qanunvericilik əsaslarında tənzimlənir. Eyni zamanda şəxsi həyatın toxunulmazlığı və şəxsi məlumatların qorunub-saxlanmasını təmin edən qanunvericilik aktları mövcuddur. Ölkədə məlumat azadlığının mühüm həlqələrindən biri sayılan məlumat mənbələrinin qanun çərçivəsində açıq davranışı, məlumat yayımının sərbəstliyinin və məcburiyyətin təmin olunması kimi amillərdən də danışa bilərik. Bəziddir ki, bütün dövlət orqanlarında, şirkətlərdə qanunla yayılmasına icazə verilən məlumatların yayılması ilə bağlı məcburi normalar var. Hətta dövlət orqanları və şirkətlərdə qanuni məlumatların yayılması ilə məşğul olan ayrıca strukturların yaradılması kimi praktika mövcuddur. Nazirliklər, iri şirkətlər məlumat yayımı üzrə ayrıca strukturlar yaratmağa qanunla məcburdurlar ki, həmin orqanların fəaliyyəti ilə cəmiyyət arasında təmas, körpü qurulsun. Məlumat azadlığının təminində ilkin mərhələ çox əhəmiyyətli amildir. Həmin mənbələrdən mela-

matın geniş ictimaiyyətə yayılmasında isə ayırı-ayrı fərdlər, o cümlədən məlumat, audiovizual media orqanları və s. fəal şəkildə iştirak edirlər. Bir sözlə, ölkədə söz və məlumat azadlığı həm qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi müstəvisində dinamik prosesdir, həm də onun praktik modeli perspektivə və inkişafını müəyyənləşdirir.

Baş redaktorun sözlərinə görə, bəzi hallarda söz və məlumat azadlığından sui-istifadə hallarına rast gəlinir: "Bu, çox üzücüdür. Bununla həm administrativ müstəvidə, həm də qanunvericilik müstəvisində mübarizə gedir. Eyni zamanda, söz və məlumat azadlığının yaradıldığı böyük imkanlardan heç də sona qədər məhərdət və tam istifadə olunmasına hallarının da şahidiyik. Bunların hər ikisi, təbii ki, nöqsan və ziyalı təməyllərdir. Amma bizim üçün maraqlı əsas təməyül budur ki, söz və məlumat azadlığının praktik və qanunvericilik dinamikasının özündə əks etdirən bir model artıq formalaşmışdır".

Yeganə BAYRAMOVA

Artıq 28 ildir ki, dekabrın 19-u Beynəlxalq Yoxsullara Yardım Günü kimi qeyd olunur. Bu gün 1995-ci ildə Birləşmiş Millətlər Təşkilatı (BMT) tərəfindən təsis edilmiş. Ekspertlərin məlumatına görə, planetin bütün əhalisinin təxminən dördü bir hissəsi, yəni, yarımlıq insan XX əsrdə dilənçi vəziyyətdə olub.

Aparılan araşdırmalar göstərir ki, 1999-cu ildən 2007-ci ilədək olan dövrdə yoxsulluqdan 300 milyon nəfər ölüb. Hətta iki dünya müharibəsi belə ümumilikdə bu qədər insanın həyatına son qoymayıb.

Yoxsulluq səviyyəsi getdikcə artır

BMT-nin 2023-cü il Qlobal Yoxsulluq İndeksində əsasən, 110 ölkədə yaşayan 6,1 milyard insanın 1,1 milyard yoxsulluqla mübarizə aparır. Təşkilatın 2020-2023-cü illəri əhatə edən "Fəaliyyətsizliyin insani dəyəri" adlı hesabatındakı məlumatlar aşağı gəlirli ölkələrdə yoxsulluğun səviyyəsinin 2020-2023-cü illər arasında daha da artmışıyını aşkarlayıb. Bu, o deməkdir ki, daha 165 milyon insan gündə 3,65 dollardan az pula qane olaraq yaşayır.

Aşağı gəlirli ölkələrdə yaşayan bu 165 milyon insanın ən yoxsul 20 faizi hələ Covid-19 epidemiyasının təsirindən qurtula bilməyib. Yoxsulluqla mübarizə aparılanların demək olar ki, yarısı Afrikada yaşayır. BMT yoxsulluqla mübarizə aparən insanların yaşadığı regionların qeyd alınmasının və lazımı yardım mexanizmlərinin yaradılmasının vacib olduğunu vurğulayıb.

Dünyadakı hər 6 yoxsul insandan 5-i Mərkəzi Afrika və ya Cənubi Asiyada yaşayır. Bölgələr üzrə bölgüyə nəzər saldıqda, Mərkəzi Afrikada yaşayanların 47,8 faizinin yoxsulluqla mübarizə apardığı halda, Cənubi Asiyada bu nisbət 34,9 faiz olduğunu görmək olar.

2024 və 2025-ci illərdə...

Dünya Bankının məlumatına görə, Cənubi Asiya iqtisadiyyatının 2023-cü ildə 5,8 faiz artacağı gözlənilir. Bu artım tempinin epidemiya-dan əvvəlkindən daha yavaş olduğunu və inkişaf hədəflərinə çatmaq üçün kifayət etmədiyini qeyd edib. "Cənubi Asiyanın İnkişaf Yeniləməsi: Daha Sürətli, Daha Təməiz İnkişafı Doğru" hesabatına görə, bu artımın 2024-cü və 2025-ci illərdə 5,6 faizə qədər yavaşlaması gözlənilir.

Bölgə iqtisadiyyatının böyük bir hissəsini öhdəsinə götürən Hindistan 2023-2024-cü illərdə 6,3 böyümə sürətinə sahib olsa da, turizm sektoru sayəsində Maldiv adalarının payının 2023-cü ildə 6,5 artacağı təxmin edilir.

Yoxsullara yardım edək!

Borclar sosial rifahın artmasına imkan vermirlər

Banqladəşin iqtisadi inkişaf tempinin 2024-cü ildə 5,6 faizə enəcəyi proqnozlaşdırılırsa da, Pakistanda bu nisbət 1,7 olacağı gözlənilir. Cənubi Asiya və Sub-Sahara Afrikası xaricində, yoxsulluqla mübarizə aparılanları 65 faizi Çin, İndoneziya, Myanma, Sudan və Yəməndədir.

BMT-nin İnkişaf Proqramının Administratoru Achim Ştayner qeyd edib ki, bu ölkələrin yüksək borc səviyyəsi qeyri-adekvat sosial xərclər və yoxsulluq səviyyəsinin artması ilə əlaqələndirilə bilər: "Bu gün 46 ölkə, ümumi dövlət gəlirlərinin 10 faizindən çox xalis faiz ödənişləri ödəyir".

BMT-nin məlumatına görə, aşağı gəlirli ölkələr xalis faiz ödənişlərinə sosial yardımın iki dəfə, səhiyyəyə isə 1,4 dəfə çox vəsait ayırırlar. Qeyd olunub ki, borclar bu ölkələrdə təhsil xərclərinin 60 faizini təşkil edir.

Atılan addımlar yetərli deyil. Dünya Bankının Cənubi Asiyada yoxsulluqla mübarizə üçün atdığı addımlara 2023-cü ildə regiona 10,1 milyard dollar yardım ayrılması daxildir. Bu yardım borcun idarə edilməsi, məşğulluq, sosial müdafiə, havanın çirkənlənməsi, iqlimə davamlılıq kimi məsələlər üzrə xərclənib.

Digər tərəfdən, 2030-cu ilə qədər yoxsulluğun aradan qaldırılması BMT-nin dünyanı qorumaq və rifahını təmin etmək üçün müəyyən etdiyi 17 Dayanıqlı İnkişaf Məqsədləri (SDG) sırasındadır. SDG yoxsulluğun qarşısını almaq üçün aşağı gəlirli ölkələrin iqtisadi cəhətdən inkişaf etdirməyi hədəfləyir, bu, onun ətraf mühitə zərər vermədən həyata keçirilməsinin vacibliyi vurğulanır.

BMT-nin məlumatlarına görə, dünyada yoxsulluq nisbətinin artımını azaltmaq və gündə 3,65 dollardan az pula yaşayan milyonlarla insanı yoxsulluqdan çıxarmaq 14 milyard dollardan bir qədər çox məbləğin, borcların ödənilməsinə, sosial ehtiyacın maliyyələşdirilməsinə ayrılması kimi addımlarla mümkündür.

Azərbaycanın COP29-a ev sahibliyi etməsi bu ölkəni niyə narahat edir?

Nardar BAYRAMLI

Azərbaycanın mötəbər beynəlxalq tədbirlərə uğurla ev sahibliyi etməsi artıq bir əhəmiyyətə çevrilib. Paytaxtımız Bakı şəhəri növbəti il BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasına Tərəf Dövlətlərinin 29-cu Konfransına (COP29) ev sahibliyi edəcəkdir. Məlumdur ki, BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəfləri Konfransı 1995-ci ildən hər il keçirilir. Bu tədbirin keçirilməsində əsas məqsəd dünyada iqlim dəyişikliyi ilə mübarizədə irəliləyişləri qiymətləndirməkdir. BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasına Tərəflərinin Konfransı COP Konvensiyasının ali qərar qəbul edən orqanıdır. Hər il dünyanın bütün yerlərində hökumət nümayəndələri COP-da toplaşaraq iqlim dəyişmələrinin qarşısının alınması və fəsadlarının aradan qaldırılması istiqamətində birgə bəyannamə qəbul edirlər. Sonuncu COP28 cari il dekabrın əvvəlində Dubayda keçirilib. Konfrans çərçivəsində təşkil edilmiş Zirvə toplantısına 120-dən artıq dövlət və hökumət başçısı qatılıb.

Bakının uğuru Parisi "məyus" etdi

Ümumiyyətlə, COP-a ev sahibliyi bir qayda olaraq BMT-nin beş regional qrupu arasında rotasiya edilir. Hər regional qrup üzvlərindən bu konfransı təşkil edəcək bir ölkəni irəli sürmək üçün konsensusla qərar qəbul etməlidir. 2024-cü ildə COP29-a ev sahibliyi etmək növbəsi Şərqi Avropa regional qrupuna düşür. Xatırladıq ki, Azərbaycanla yanaşı, Ermənistan və Bolqarıstan da öz namizədliklərini irəli sürmüşdü. 2023-cü il dekabrın 7-də Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası və Ermənistanın Baş Nazirinin Ofisi arasında aparılmış birgə bəyannamənin notisi olaraq verilməmiş birgə bəyannamə Ermənistanın Azərbaycanın xeyrinə öz namizədliyini geri çəkdiyi bildirilib. Bolqarıstan da bundan sonra öz namizədliyini geri çəkib və notisədə dekabrın 9-da Şərqi Avropa regional qrupu Azərbaycanı 2024-cü ildə COP-a ev sahibliyi edəcək ölkə kimi müəyyənləşdirib.

Bu fakt Azərbaycanın beynəlxalq miqyasda artan nüfuzunun, dünyada etibarlı tərəfdaş olmasının göstəricisidir. Lakin Fransa

Fransanın çarəsizliyi...

Azərbaycanın

bu uğurunu həzm edə bilmir. Belə ki, bu ölkənin bir sıra ictimai-siyasi xadimləri Azərbaycanın sözügedən mötəbər beynəlxalq tədbirə evsahibliyi etmək statusu qazanmasına etiraz olaraq yayıblar. Onların ölkəmizə qarşı qərəzinin arxasında nə dayanır? Təbii ki, Azərbaycanın öz ərazi bütövlüyünün və suverenliyini təmin etməsi Fransanı çox ciddi narahat edir. Bu fakt ermənistan daha çox ermənilik edən məni Parisə rahatlıq verir. Ona görə də, ölkəmizə qarşı qərəzli kampaniyayı davam etdirir. Hətta Cənubi Qafqaz regionunda vəziyyətlə bağlı Fransa Ermənistanla müqayisədə daha destruktiv və qərəzli mövqeyə sərgəyləyir. Bu ölkənin İrəvani silahlandırması isə bölgəyə yaxşı heç nə vəd etmir.

Əksinə, görünən odur ki, Fransa öz addımları ilə Cənubi Qafqazda yenidən müharibə alovlandırmaq istəyir. Məqsəd isə Ermənistanın vasitəsilə regiona daxil olub möhkəmlənməkdir. Çünki Avropa ilə Asiyanın qovuşduğunda yerləşən Cənubi Qafqaz böyük strateji önəm malikdir. Amma bütün hallarda Fransanın bu məqsədləri fəlakətə məhkumdur. Fransa özü tərxiyatçı planlarının qarşısının alınmasında Azərbaycanın rolunu dərk edir və bu səbəbdən də ölkəmizə qarşı qərəzli kampaniyayı davam etdirir.

İcmə: Hiss olunur ki, onlar hələ də müstəmləkə, səlibçi zehniyyətinin xilas ola bilməyiblər

Qeyd edək ki, məsələ ilə bağlı Qərbi Azərbaycan İcməsi bəyannamə yayıb. Bəyannamədə bildirilir ki, utanc hissini itirmiş bir qrup fransız ictimai-siyasi xadim, mer 2024-cü ildə BMT-nin İqlim sammitinin (COP29) Azərbaycanında keçirilməsi qərarına etiraz əlaməti olaraq güllənc müraciyyətə çıxış etmişlər. Bu, Fransa cəmiyyətinin irqçi, isla-

mofob və Azərbaycanofob mahiyyətini bir daha nümayiş etdirir. Bəyannamədə, həmçinin deyilir: "Azərbaycana qarşı böhətan atan, daım beynəlxalq hüquqa uyğun hərəkət edən ölkəmizi Fransa ilə səhv salan müraciyyət müəlliflərinə ələ gəlir ki, mühüm beynəlxalq tədbirlər ancaq özünü "beynəlxalq ictimaiyyət" adlandırın bəlli bir qrup ölkələrdə keçirilməlidir. Hiss olunur ki, onlar hələ də müstəmləkə, səlibçi zehniyyətinin xilas ola bilməyiblər. İraqi müraciətli imzalayanlar arasında Ann İdalqo, Valeri Pekres, Bruno Reteyo kimi "tanış" simalər var. Valeri Pekres düz iki il əvvəl Fransa prezidentliyinə namizəd olarkən özü ağılda olan Bruno Reteyo ilə birlikdə qanunsuz olaraq Qarabağ soxelarına indi Bakıda həbsxanada çay içərək Azərbaycan məhkəməsinin qərarını gözləyən Araqi Arutunyan və David Babayanla görüşmüşdü. Artıq bəli irqçilərin ayaqları bir daha Azərbaycan torpaqlarına dəyməyəcək. Ann İdalqo isə bu il "humanitar" yük karvanı ilə Laçın yolu tərəfə gözlük timsah göz yaş axıdaraq ucuz söz düləldirdi".

İcmə diqqətə çatdırıb ki, Azərbaycan və Ermənistanın 2023-cü il dekabrın 7-də bir-bəşə danışıqlarına əldə etdiyi razılıqlar, o cümlədən Ermənistanın Azərbaycanın COP29 namizədliyini dəstəkləməsi fonunda fransız mərlərinin bəli bir müraciətə imza atması siyasi klounluqudur. Ann İdalqo bu cür sarsaq işlərlə məşğul olmaq əvəzinə qoy gedib Parisin bərbad vəziyyətdə olan olimpiya oyunlarına həsrətlə iştirak etməyib. "Fransa və Ann İdalqo kimitlərin Azərbaycanca qarşı bütün addımları bəşədirdir. Zaman göstərdi ki, bu təkəflərdə onların Ermənistanla kəməyi maksimum bir neçə Qarabağ ermənisi Parisin fəxri vətəndaşı adı verib baş aldatmaq ola bilər", - deyir bəyannamədə vurğulanıb.

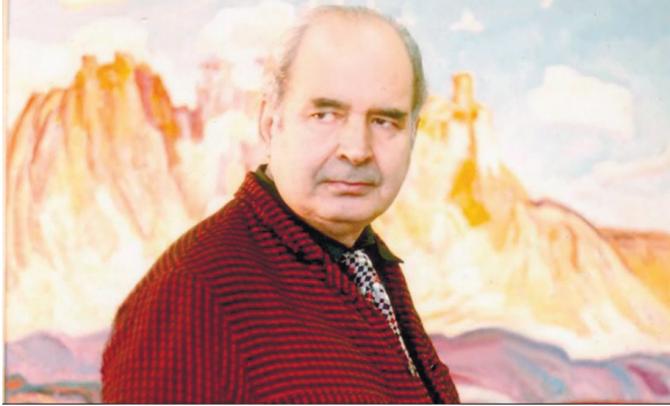

“Yeni Azərbaycan” qəzetinə abunə olmaq istəyənlər aşağıdakı yayım şirkətləri ilə əlaqə saxlaya bilərlər:

Azərpoçt Poçtdaşıma Mərkəzi - 0125984955, 0552004544
Azərmatbuat ASC - 0124411991, 0124404694
Səma MMC - 0125940252, 0503336969
Pressinform MMC - 0703400100, 0504560835
Qaya MMC - 0125667780, 0502352343
Qasid MMC - 0124931406, 0124938343
F.Ş.Ruhid Hüseynov - 0124349301, 0505357898

“Türkünstan Media Group” MMC – 050 241-48-23
“Region Press” MMC – 055 316-79-01
Ziya LTD - 0124977696, 0503067744

01.01.2024-cü il tarixdən etibarən qəzetin qiyməti 0,60 AZN təşkil edəcək.
6 aylıq abunə - 79,20 AZN
12 aylıq abunə - 158,40 AZN

Yeganə BAYRAMOVA

Rəssamlıq incəsənətin çox çətin, fitri istedad tələb edən bir növüdür. Azərbaycan təsviri sənətində özünəməxsus dəst-xətti ilə iz buraxmış Bəhruz Kəngərli, Əzim Əzimzadə, Səttar Bəhlulzadə kimi rəssamların hər birinin yaradıcılıq yolu əsl məktəb, əvəzolunmaz irsidir. Elə haqqında söhbət açacağımız Mikayıl Abdullayevin də...

Mikayıl Abdullayev Azərbaycan rəssamları arasında yeganə şəxslərdəndir ki, öz yaradıcı arzularını təsviri sənətin bütün sahələrində həyata keçirə bilmişdir. Sovet dövründə rəngkarlıq, qrafika, monumental rəngkarlıq, həm də heykəltəraşlıq sahəsində əsərlər yaratmış, bir sənətkar kimi böyük nüfuz qazanmışdır.

“Fərhadın məşqi” necə yarandı

“Onun əlinə fırça sanki dirijor çubuğunu xatırladırdı. O, firqanı hərəkət etdirəndə kətan üzərində rənglər, boyalar insanın ruhuna sakitlik gətirən harmonik melodiyalar kimi süzlüb axırdı...” Bəstəkar Fərhad Bədəlbəyli Mikayıl Abdullayevi

belə təsvir edir.

Rəssamın zəngin əsərləri içərisində diqqəti cəlb edən portretlərdən biri də Xalq artisti, professor Fərhad Bədəlbəylinin portretidir. Rəssam pianoçunun barmaqlarını canlı kimi təsvir etməyə nail olmuş, bu da öz növbəsində tabloya yüksək ifadəli ekspressiya bəxş etmişdir. Həmsöhbətimiz Fərhad Bədəlbəyli o günləri belə xatırlayır: “Mikayıl Abdullayev 20-ci əsrin ən böyük rəssamlarından biri idi. Mən deyirdim ki, əsl klassik və real akademik idi. Sənətkarın işləri nəinki Azərbaycanda, dünyanın bir çox ölkələrində tanınırdı. Mikayıl müəllimlə atam yaxın dost idilər. Zağlubada istirahət edərkən Mikayıl müəllim də bizə tez-tez gəlirdi. O söhbətlər bu günə kimi mənim yadımdadır. Taleyimdən çox razıyam ki, böyük insanla tomasda olmuşam. Hər zaman tablosunu özü ilə gəti-

Onun fərqliliyi, milliliyində idi...

Sənətkarı daha yaxından tanıyanlardan biri də Əməkdar incəsənət xadimi, Azərbaycan Rəssamlar İttifaqının “Tənqid və

sənətsüənətlilik” bölməsinin sədri, sənətsüənətlilik üzrə fəlsəfi doktoru, professor Ziyadın Əliyev olub. Z.Əliyev M.Abdullayev haqqında deyib: “Mikayıl Abdullayev ən milli rəssamlarımızdan biri idi. Bakıdan sonra Moskvada Surikov adına Moskva Dövlət Rəssamlıq İnstitutunda təhsil almaya baxmayaraq, qayıdandan sonra da o milli rəssam kimi tanındı. Bu da onu başqa rəssamlardan fərqləndirirdi. Azərbaycanın qədim incəsənət nümunələrinə yaxından tanış olmağın irəli gəlirdi. Bu isə qədim milli-tarixi ənənə ilə müasirliyin harmoniyası olaraq Mikayıl Abdullayevin əsərlərini köçürdü. Hər bir sənətkarın zamansızlığa qovuşmasını şərtləndirən başlıca səbəb onun öz yaradıcılığında ənənə ilə müasirliyin vəhdətini təşkil edə bilməsidir. Bu da yaradıcılıqda çox çətin məsələdir. Hər adam öhdəsindən gələ bilmir. Elə insanlar var ki, ömrünü yaradıcılığa həsr edir, ancaq iz qoymur. Bu dünyadan izsiz köç edir. Elə

adamlar da var ki, başqalarının izi ilə gedir. Başqasının izlə getməyin də yaxşı nəticəsi olmur axı. Mikayıl Abdullayev həm iz qoydu, həm də milli rəssam kimi tanındı. Onun tanınmadığı da Azərbaycanda çərçivəsində qalmadı, zamansızlığa qovuşdu. Sağlığında da, ölümündən sonra da əsərləri dünyanın məşhur sərgilərində nümayiş olundu”.

Rəngkarlığın şah əsəri “Nizami” metrosundadır

Rəssamın Bakı metropoliteninin “Nizami” stansiyasını bəzəyən 18 mərmər tağda yerləşdirilmiş N.Əncəvi “Xəməsə”sinə çəkdiyi mozaikalı Azərbaycan təsviri sənətində monumental rəngkarlığın şah əsərləri hesab oluna bilər. Bakı metrosunun “Nizami” stansiyasının yeraltı muzeyə çevrilməsi Mikayıl Abdullayevin təxəyyülü sayəsində baş verdi.

Yeri gəlmişkən, dekabrın 19-u görkəmli rəssamın doğum günüdür. M.Abdullayev yaradıcılığı dövlət tərəfindən daim yüksək qiymətləndirilib. Ulu öndər Heydər Əliyevin M.Abdullayevi müstəqillik illərində “İstiqlal” ordeni ilə təltif etməsi buna bariz nümunədir. Rəssamın sənət irsi indi də Prezident İlham Əliyevin diqqətindədir.

İdman

Dünya və Avropa çempionatlarında yer tutan Azərbaycan şahmatçıları mükafatlandırılıblar

Dünya və Avropa çempionatlarında yer tutan şahmatçıların mükafatlandırma mərasimi keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, tədbirdə əvvəlcə şahmatçıların cari ildə qazandığı uğurları əks etdirən videoçarx nümayiş olunub.

Mərasimdə çıxış edən Azərbaycan Şahmat Federasiyasının (AŞF) prezidenti Mahir Məmmədov dəstəyə görə Gənclər və İdman Nazirliyinə təşəkkür edib. O, 2023-cü ilin federasiya üçün olduqca məhsuldar keçdiyini vurğulayıb. O, Azərbaycanda baş tutan Dünya Kubokunda Nicat Abasovun qazandığı nailiyyətin hələ də əks-səda doğurmasından bəhs edib. AŞF prezidenti Monteneqroda keçirilmiş Avropa çempionatında ikinci yeri layiq görülən qadın şahmatçıları təbrik edib.

Gənclər və idman naziri Fərid Qayıbov ölkədə keçirilən şahmat tədbirlərinin Prezident İlham Əliyevin bu sahəyə göstərdiyi diqqət və qayğı ilə əlaqəli olduğunu vurğulayıb. Nazir uğurların zəngin bir ili geridə qoyan şahmatın Azərbaycanda bu dərəcədə populyar olması və sevilməsinin qururverici hal olduğunu söyləyib. F.Qayıbov qarşında gələn Yeni il və Həmrəylik Günü münasibətilə Azərbaycan xalqına təbrikini çatdırıb.

Daha sonra Azərbaycan şahmatçıları Günay Məmmədova ilə Nicat Abasov ölkə və federasiya rəhbərliyinə idmançılara ya-

radılan şəraitə görə minnətdarlığını bildirib.

Azərbaycan Şahmat Federasiyasının vitse-prezidenti Faiq Həsənov ölkədə şahmat sahəsində canlanmanın müşahidə olunduğunu deyib və 2023-cü ildə nailiyyət qazanan bütün şahmatçılara gələcək fəaliyyətlərində uğurlar arzu edib.

Daha sonra Azərbaycan şahmatçıları Səadət Bəşirli, Xəzər Babazadə, Read

Səmədov, Mehriban Əhmədli, Məhəmməd Kazımzadə, Xaqan Əhməd, Rüstəm Rüstəmov, Ayan Allahverdiyeva, Məhəmməd Muradlı və onların məşqçiləri səhnəyə dəvət olunaraq mükafatlandırılıblar.

Mükafatları Elm və Təhsil Nazirliyinin şöbə müdiri Elmur Əliyev, AŞF prezidenti Mahir Məmmədov və AŞF-nin vitse-prezidenti Faiq Həsənov təqdim ediblər. Ardınca gənclər və idman naziri Fərid

Güləş üzrə Azərbaycan çempionatı keçiriləcək

Dekabrın 19-da sərbəst və yunan-Roma güləşi üzrə Azərbaycan çempionatı start götürəcək.

Azərbaycan Güləş Federasiyasından AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, üç gün davam edəcək yarış Bakı İdman Sarayında keçiriləcək. Turnirin açılış mərasimi sabah saat 16:00-da başlayacaq. Görüşlərə hər gün saat 10:00-da start verəcək.

İlk gündə sərbəst güləş üzrə 57, 61, 65, 70, 74 və 79 kiloqramda qaliblər müəyyənləşəcək. Dekabrın 20-də sərbəst güləş üzrə 86, 92, 97 və 125 kiloqram, yunan-Roma güləşi üzrə 55, 60 və 63 kiloqramda mübarizə baş tutacaq. Çempionatın son günündə isə yunan-Roma güləşi üzrə 67, 72, 77, 82, 87, 97 və 130 kiloqramda ən güclü idmançıların adlarına aydınlıq gələcək.

Qayıbov Avropa çempionatında gümüş medal qazanan Gövhər Beydullayeva, Günay Məmmədova, Ülviyyə Fətəliyeva, Xanım Balacaeva və Gülnar Məmmədovaya təşəkkürnamə verib.

Yeni Galaxy A ilə hər ay 1GB 1 illik hədiyyə! 259 AZN başlayaraq

Azercell və Kontakt Home mağazalarında

Azercell | SAMSUNG

“Azercell” Yeni il ərəfəsində yeni “Samsung” kampaniyasını təqdim edir!

Xüsusi təklif çərçivəsində abunəçilərə 12 ay boyunca 1GB internet paketi hədiyyə ediləcək

Texnoloji həlləri və yeni model smartfonları abunəçilər üçün olğan edən “Azercell Telekom” 15.12.2023-cü il tarixindən etibarən “Samsung” Kampaniyasına start verir. Yeni il ərəfəsində xüsusi təkliflə çıxış edən lider mobil operator “Samsung A” seriyası modellərini əldə edən müştərilərə 12 ay müddətinə 1GB internet paketi hədiyyə edəcək. Kampaniyada yeni və mövcud, fakturalı və fakturasız (SimSim) xətt abunəçiləri iştirak edə bilər.

Yeni “Samsung” kampaniyasından yararlanmaq üçün “Azercell”-in rəsmi satış mərkəzlərindən və “Kontakt Home” mağ-

azalar şəbəkəsindən 6 fərqli A seriyalı “Samsung” cihaz-

larından birini əldə etmək kifayətdir. Telefonlar 259 AZN-dən başlayan qiymətlərlə nağd şəkildə satışa təqdim olunur. 1GB hədiyyə internet paketi 12 ay boyunca hər 30 gündən bir avtomatik qaydada yenilənəcək.

Kampaniya 31.01.24-cü il tarixində keçirilir. Daha ətraflı məlumatla <https://bit.ly/AzercellGalaxyA> səhifəsində tanış olmaq mümkündür.

Qarşında gələn bayramlarda yaxınlarınızı sevindirmək üçün “Azercell”-in sərəfəli kampaniyasından yararlanmaq fürsətini qaçırmayın.

Azərbaycan üzgüçüləri Serbiyada 8 medal qazanıblar

Azərbaycan üzgüçüləri Ramil Vəlizadə, Rəşad Alquliyev və Əbdürrəhman Rüstəmov Serbiyanın Niş şəhərində gənclər arasında keçirilən beynəlxalq turnirdə səkkiz medal qazanıblar. Azərbaycan Üzgüçülük Federasiya-

sından AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, dünya çempionatı və “Paris-2024” Yay Olimpiya Oyunlarına lisenziya xarakterli yarışda Ramil Vəlizadə 100 və 200 metr məsafələrə batterflay üsulunda üzmdə A finalında bütün rəqiblərini üstələyərək birinci olub. O, hər iki növdə turnirin rekordunu yeniləyib.

R. Vəlizadə 50 metr məsafəyə batterflay üsulu ilə üzmə yarışında isə gümüş medala sahib çıxıb.

Milli komandanın digər üzvü Rəşad Alquliyev 50 və 100 metr məsafələrə arxası üstə üzmdə A finalında üçüncü yerə tutub.

Əbdürrəhman Rüstəmov isə 200 metr məsafəyə batterflay üsulu ilə üzmdə B finalında qızıl, A finalında isə gümüş medal əldə edib.

Mahir Məmmədov: Azərbaycan şahmatına yeni nəsil gəlir

“Azərbaycan üçün şahmat ili hələ bitməyib. Çünki Özbəkistanın Səmərqənd şəhərində rapid və blits üzrə dünya çempionatı keçiriləcək. Biz həmin turnirdən də yaxşı nəticələr gözləyirik”.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu sözləri Azərbaycan Şahmat Federasiyasının prezidenti Mahir Məmmədov dünya və Avropa çempionatlarında yer tutan iti zəka sahiblərinin mükafatlandırılma mərasimindən sonra jurnalistlərə açıqlamasında deyib.

Bu il Azərbaycanda baş tutan şahmat yarışlarından söz açan federasiya rəhbəri turnirlərin əsasən Ulu Öndər Heydər Əliyevin 100 illik yubileyi ilə əlaqədar olduğunu bildirib: “Gənclər və İdman Nazirliyi ilə birlikdə təşkil etdiyimiz silsilə ya-

razılarının hamısı baş tutdu. Mayın 10-da Dəniz-konarı Milli Parkda məşhur şahmatçılarımız 86 lövhədə eyni vaxtda oyun seansı keçirildi. Daha sonra ölkəmizdə şahmat festivalı və Dünya Kuboku keçirildi. Sevincdirici hal odur ki, bu turnirlərdə idmançılarımız yaxşı çıxış etdilər. Nicat Abbasov yarımfinala kimi irəliləməyi bacardı”.

M. Məmmədov bu il qadın və kişi şahmatçıların beynəlxalq arenada uğurlu çıxış etdiyini diqqətə çatdırıb: “Yeniyyət idmançılarımız Rumıniyanın Mamaya şəhərində keçirilmiş turnirdən Vətəna 7

medalla qayıtdılar. Özü də onların 4 qızıl idi. Ayan Allahverdiyeva

18 yaşlıların dünya çempionatında qızıl, Xaqan Əhməd isə bürünc medal əldə etdi. Bundan başqa, İtaliyanın Sardinia adasında rapid və blits üzrə 20 yaşlıların mundialında Gövhər Beydullayeva ilə Məhəmməd Muradlı birinci yer tutdular. Gövhər həmçinin blitsdə bürünc medalın sahibi oldu. Ən vacib məqam isə Monteneqronun Budva şəhərində komandalar arasında keçirilən Avropa çempionatı idi. Təəssüf ki, turnirdə favorit sayılan kişilərdən ibarət yığma uğurlu çıxış edə bilmədi. Qızlarımız isə tarixə nəticəyə imza ataraq gümüş medal qazandı. Həqiqətən də qadınların bu cür mübarizəsi gələcək üçün böyük töküldür”.

Onun sözlərinə görə, hazırda Azərbaycan şahmatına yeni nəsil gəlir: “Ay-din Süleymanlı, Məhəmməd Muradlı, Vüqar Əsədli, Abdulla Qədimbəyli, Xəqan Əhməd və Riad Səmədov kimi şahmatçıların olması bizim lider idmançıları-mıza motivasiya verəcəyini düşünürəm”.